

Upravništvo: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon št. 31-22, 31-23,
31-24

Inseratni oddelk: Ljubljana, Pucinijska
ulica 5 — Telefon 31-25, 31-26

Podružnica Novo mesto: Ljubljanska
cesta št. 42

Računi pri pošt. ček. zavodu: Ljubljana
št. 17.749

IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglaševanje
iz Kr. Italije in inozemstva ima

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno L. 12.—
za inozemstvo pa L. 22.80

Uredništvo:
Ljubljana, Pucinijska ulica št. 5,
telefon 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA
per la pubblicità di provenienza
italiana ed estera:

Unione Pubblicità Italiana S. A.,
Milano

Vojna na Pacifiku v polnem razmahu

Japonska vlada je ugotovila v svojem odgovoru na poslednjo ameriško noto, da so njena prizadevanja za mir ostala brezuspešna zaradi ameriških stremeljenj po razširjenju vojnih zapletljajev

Tokio, 9. dec. s. Besedilo japonskega odgovora na ameriško noto z dne 26. novembra se glasi:

Japonska vlada sporoča, da je nemogoče pričakovati sporazuma med Zedinjenimi državami in Japonsko v nadaljnjih pogajanjih. V ameriški noti, ki jo je izročil državni tajnik Hull 26. novembra, je nekaj členov, ki so sprejemljivi, in sicer oni, ki se tičejo trgovine, sklenitve trgovinskega dogovora, obveznosti ukinitev ukrepov o zamrzitvi ameriškega denarja in jena ter ukinitev eksteritorialnih pravic na Kitajskem, na drugi strani pa ameriški predlogi ne upoštevajo japonskih žrtev v zadnjih štirih letih vojne proti Kitajski.

Odgovor navaja nato predlog japonske vlade, izročen 20. novembra ki določa med drugim obveznost japonske in ameriške vlade, da ne bosta pošiljali oboroženih sil v nobeno pokrajino, razen v Francoske Indokin, južno Azijo in področja južnega Pacifika. Nadalje je japonska vlada predlagala sodelovanje obeh vlad pri zagotovitvi nabav surovin v Nizozemski Indiji, ki jih obe državi potrebuje. Končno je japonska vlada predlagala obnovo trgovinskih odnosov med obema državama. Ameriška vlada naj bi Japonski dobavljala vse potrebne količine petroleja. Ameriška vlada naj bi se tudi zavezala, da ne bi ničesar ukrenila, kar bi nasprotovalo vzpostavitvi splošnega miru med Kitajsko in Japonsko, dočim bi Japonska umaknila svoje čete iz Francoske Indokin. Nasprotno s temi pričakovanji je vlada Zedinjenih držav skupno z Veliko Britanijo nadaljevala podpiranje vlad maršala Čangkajske v Čungkingu in sicer v škodo japonskih namer glede vzpostavitve trajnega stanja v vzhodni Aziji.

Ko je Japonska v sporazumu s Francijo podvela obrambne ukrepe v Indokini, sta

tako ameriška kakor angleška vlada hote napačno tolmačili to japonsko postopanje in ga označevali kot ogražanje njunih posestev. Nizozemska Indija je sledila njihovu zgledu ter odredila zaporo japonskih kreditov in tako prekinila vse trgovinske odnose z Japonsko. V svoji nesprejemljivi politiki je japonska vlada podvela vse, da bi stabilizirala položaj v vzhodni Aziji in s tem pripomogla k svetovnemu miru, ki bi vsem narodom dal mesto pol soncem. Tu di poslednji japonski napor za nadaljevanje pogajanj v Washingtonu so izhajali iz iskrene želje, da bi bil dosežen prijateljski sporazum z Zedinjenimi državami, da bi mogli obe velesili zagotoviti mir na pacifiškem področju s skupnimi napor. Od vsega začetka je v tem pogledu japonska vlada ostala zvesta svoji pravični in mili politiki, medtem ko je bila ameriška vlada vedno bolj nepopustljiva glede svojih političnih načel ter je s tem zavlekla razvoj pogajanj. Lahko se reče, da je ameriška vlada stalno skušala razširjati konflikt. Japonska vlada ni mogla odobravati takšnega postopanja, ker bi bilo v temeljnem nasprotju z njenim postopanjem in njeno politiko, po kateri ima vsak narod pravico do svojega položaja v svetu.

Ameriški predlogi, po katerih naj bi šest držav, Japonska, Zedinjene države Severne Amerike, Velika Britanija, Nizozemska Indija, Kitajska in Taj, prevzelo obveznost o spoštovanju teritorialne nedotakljivosti in francoske suverenosti v Indokini, dokazujejo, da ameriška vlada ni niti najmanj razumela položaja Francije in da bi tak sistem pomenil samo razširjenje sistema, ki je veljal na Kitajskem v smislu dogovora devetih sil, ki je glavni krivec za sedanjí položaj na Kitajskem.

Japonski odgovor se zaključuje z ugotovitvijo, da je japonski vladi žal, ker mo-

ra sporočiti ameriški vladi, da nadaljnja pogajanja ne morejo voditi k sporazumu.

Japonska objava vojnega stanja

Tokio, 9. dec. d. Včeraj popoldne je bil v Tokiu objavljen uradni komuniké o vojnem stanju med Japonsko, Zedinjenimi državami, Veliko Britanijo in Avstralijo. Komuniké se glasi:

Zastopniki japonskega zunanjega urada so v ponedeljek izročili formalno vojno napoved veleposlanikom Zedinjenih držav Velike Britanije ter poslanikom Kanade in Avstralije. Obenem so bili poslaniki pozvani, naj takoj prekinjejo svoje diplomatsko in konzularno delovanje. Istočasno je bilo članom prizadetih tujih misij zagotovljeno, da bodo podzveti vsi ukrepi za njihovo osebno varnost v skladu z mednarodnimi zakoni. To velja tudi za vse druge državljane prizadetih držav.

Mikadov proglas

Tokio, 9. dec. s. Ob pričetku sovražnosti z Zedinjenimi državami je bila po radiu prečitana cesarjeva izjava.

Izjava predsednika japonske vlade

Tokio, 9. dec. s. Predsednik vlade Tojo je v svojem proglasu na japonski narod dejal med drugim, da je trdno prepričan v končno zmago Japonske. Japonski so bili postavljeni povsem nesprejemljivi pogoji. Tako je bila postavljena zahteva o brezpogojnem umiku japonskih oboroženih sil s Kitajske, o razveljavitvi priznanja nankinške vlade ter o razveljavitvi trojnega pakta. Ako bi bila Japonska sprejela te pogoje, bi bila njen prestiž in njen nadaljnji obstoj resno ogrožena. Moje življenje, je pripomnil predsednik vlade, pripada cesarju. Vem, da se bo ves japonski narod brezpogojno potrudil za doseg velikega cilja naše imperialne politike. Ključ do zmage je v veri v zmago. Japonska ni v svoji tisočletni zgodovini utrpela nobenega poraza. Ako je doslej pokazala naravno neverjetno potrpežljivost, je to storila le v želji, da bi ohranila mir in prihranila človeštvo veliko trpljenje. Sovražniki Japonske se hvalejo, da imajo največja naravna bogastva. Za uničenje svojih sovražnikov in ustvaritev novega reda v vzhodni Aziji se mora sedaj japonski narod pripraviti za dolgo vojno. Od njenega izida bo odvisno, ali bo japonski imperij še naprej rasel ali propadel. Od tega bo tudi odvisna usoda vzhodne Azije.

Izjava zastopnika japonske vlade

Tokio, 9. dec. (Domei). Japonski vladni zastopnik je na današnji tiskovni konferenci izjavil, da Japonska naravno ne pričakuje nemške vojne napovedi Zedinjenim državam.

Kar se tiče južnoameriških držav, je vladni zastopnik Hori izjavil: Ne verjamem, da bi napravile neumnost ter napovedale Japonski vojno, ker nimajo niti najmanjšega interesa na Daljnem vzhodu. Hori je še izjavil: Mislim, da bodo japonsko-sovjetski odnosi ostali na temelju nevtralnostne pogodbe.

Pripomnil je, da Japonska ne priznava primerov vojne napovedi s strani ameriške republike Kostarike ter je naglasil: Vojno stanje vlada edinole med Japonsko ter Ameriko in Veliko Britanijo.

Glasovanje v ameriškem kongresu

New York, 9. dec. s. Newyorški radio obvešča, da je reprezentančna zbornica kongresa odobrila ameriško vojno napoved Japonski s 388 glasovi proti enemu glasu, senat pa z 82 proti 10 glasovom.

Angleška vojna napoved

Stockholm, 9. dec. d. Včeraj popoldne je bilo iz Londona sporočeno, da je predsednik britanske vlade Churchill na seji spodnje zbornice izjavil, da je Velika Britanija napovedala vojno Japonski.

Singhaj, 9. dec. d. Kakor poročajo iz Melbourn, je bil tamkaj v torek popoldne ob 11.15 lokalnega časa objavljen uradni proglas, da je avstralski dominion od ponedeljka 8. decembra od 17. dalje v vojnem stanju z Japonsko.

Stockholm, 9. dec. d. V Londonu je bilo v ponedeljek ponoči objavljeno, da je begunska grška vlada v Londonu prekinila diplomatske odnose z Japonsko in da je grški poslanik v Tokiju prejel navodilo, naj zahteva potne liste.

Ankara, 9. dec. s. Iz Kaira se doznava, da je Egipt po seji vlade, ki je bila včeraj popoldne, prekinil diplomatske odnose z Japonsko. Japonski državljani v Egiptu bodo aretirani ali izgnani in njih premoženje zaplenjeno.

Tokio, 9. dec. s. Poslaništva Zedinjenih držav, Anglije, Kanade in Avstralije so prejela včeraj formalne vojne napovedi. Zastopniki zunanjega ministrstva so od njih zahtevali, naj čim prej prekinijo diplomatsko in konzularno delovanje. Obenem je bilo v smislu mednarodnega prava zagotovljeno, da so bili izdani vsi ukrepi za njihovo osebno varnost. Isto velja tudi za druge državljane omenjenih držav.

Kanadski parlament ne bo sklican

Stockholm, 9. dec. s. Kakor doznava agencija Reuter iz Ottawe, je predsednik kanadske vlade Mackenzie King izjavil, da po njegovih telefonskih razgovorih s političnimi prvaki ni potrebno sklicanje parlamenta. Za obrambo Kanade so bili podzveti že vsi potrebni varnostni ukrepi. Japonskim diplomatom bodo izročeni potni listi in jim bo dovoljeno, da zapuste Kanado, čim bodo zaključene priprave za odhod kanadskih diplomatov iz Japonske.

Vpoklic rezervistov v Avstraliji

Singhaj, 9. dec. d. Kakor poročajo iz Melbourn, je avstralska vlada sklenila vpoklicati pod orožje nadaljnje letnike rezervistov.

Japonsko vojno porečilo

Tokio, 9. dec. s. Včeraj zjutraj je japonski generalni štab izdal naslednje poročilo o vojaških operacijah:

Z velikim uspehom so bila napadena pomorska in letalska oporišča na Havajskem otočju.

Japonsko brodogradje je v Singhaju potopilo angleško topničarsko ladjo ter je zajelo neko ameriško topničarko na Jangceju.

Tudi na Singapur so bili izvršeni uspešni napadi iz zraka.

Drugi letalski napadi so bili izvršeni na Davao, na otok Wake in na Guam. Davao je pristanišče na otoku Mindanau na Filipinih.

Tokio, 9. dec. d. Glavni štab japonske vojne mornarice objavlja, da so edince japonskega vojnega brodogradja močno obstreljevale otok Midway. Nastali so požari na letalskih hangarjih ter skladiščih goriva.

Tokio, 9. dec. (Domei). Vrhovno poveljništvo pasivne obrambe je davi objavilo, da do torka do 10.20 še ni nobeno sovražno letalo preletelo japonskega ozemlja.

Napadi na Havajske otoke

Tokio, 9. dec. s. Japonski generalni štab potrjuje, da je na višini Honolulu japonska podmornica potopila sovražno nosilko letal.

Singhaj, 9. dec. d. Na podlagi informacij iz japonskih virov je bila ameriška letalska matična ladja »Langley« potopljena pri Havajskem otočju. Imela je 11.400 ton ter brzino 15 vozlov na uro.

Berlin, 9. dec. d. Nemški poročevalski urad doznava iz Tokija, da je generalni štab japonske mornarice v posebnem komunikatu objavil, da je bila v bližini Honolulu potopljena sovražnikova letalska matična ladja.

Singhaj, 9. dec. s. Po semkaj dospelih vesteh so japonske sile davi napadle otok Midway, ki pripada Havajskemu otočju.

Stockholm, 9. dec. s. Vesti, ki prihajajo vsako uro švedskemu tisku iz Londona in iz Washingtona, prinašajo nove podrobnosti o japonskem napadu na razna ameriška in angleška oporišča na Tihem oceanu in na Indijskem oceanu. Napad na Havajske otoke je povzročil Američanom znatno škodo. Stevilna japonska letala, ki so se dvignila z matičnih ladij, so bombardirala pristanišče Pearl Harbor in druge v vojaškem pogledu važne kraje, med drugim tudi dve radijski postaji. V pristanišču je bil večji del ameriške pacifiške mornarice.

Nadaljevanje na 2. strani

Accaniti combattimenti presso Tobruk

Carri e autoblinde del nemico distrutti in zona di Bir-el-Gobi — Efficace bombardamento degli impianti portuali di Tobruk — Due incrociatori nemici colpiti

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data 9 dicembre 1941/XX.

Il seguente bollettino di guerra n. 555:

Sul fronte di Tobruk sono in corso accaniti combattimenti da parte delle forze dell'asse contro truppe avversarie di fanteria appoggiate da carri armati.

Negli scontri sostenuti ieri in zona di Bir-El-Gobi da un nostro raggruppamento meccanizzato sono stati distrutti al nemico diversi carri e autoblinde.

Sul fronte di Sollum intensa attività dell'artiglieria britannica contro i nostri casposali.

Concentramento di mezzi meccanizzati nemici in zona di Bir-El-Gobi e gli impianti portuali di Tobruk sono stati ripetutamente attaccati, con effetti evidenti, dall'aviazione italo-germanica.

In combattimenti aerei contro formazioni numericamente superiori sono stati abbattuti 10 apparecchi dalla nostra caccia e 4 da quella tedesca. Da parte nostra non sono rientrati 5 velivoli.

L'aviazione britannica ha compiuto incursioni su alcune località della Libia: a Bengasi le bombe hanno colpito il quartiere arabo dove sono rimaste distrutte alcune case, altrove i danni non sono stati gravi.

Davanti alla costa della Marmarica, a nord di Gambut, Stukas tedeschi hanno attaccato due incrociatori nemici colpendone uno gravemente.

Srdite borbe pri Tobruku

Sovražni tanki in oklopni avtomobili uničeni pri Bir-el-Gobiju — Učinkovito bombardiranje pristaniških naprav v Tobruku — 17 sovražnih letal sestreljenih — Dve sovražni križarki zadeti

Glavni stan Italijanskih Oboroženih Sil je objavil 9. decembra naslednje vojno poročilo št. 555:

Na bojišču pri Tobruku so v teku srdite borbe oboroženih Sil osi s sovražno pehoto, ki jo podpirajo tanki.

Pri včerajšnjih spopadih našega mehaniziranega oddelka na področju pri Bir el Gobiju je bilo uničenih sovražnikov več tankov in oklopnih avtomobilov. Na bojišču pri Sollumu živahno delovanje britanskega topništva proti našim postojankam.

Italijansko-nemško letalstvo je z vidnimi uspehi ponovno napadlo zbirališča sovražnih mehaniziranih sredstev na pod-

ročju pri Bir el Gobiju ter pristaniške naprave v Tobruku.

V bitkah v zraku proti številno močnejšim sovražnim oddelkom so naši lovci sestrelili 10 letal, nemški lovci pa 4. Pet naših letal se ni vrnilo.

Britansko letalstvo je napadlo nekatere kraje v Libiji. V Bengaziju so bombe zadale arabski okraj, kjer je bilo porušeni nekaj hiš, drugod pa škoda ni bila velika.

V vodah ob marmariški obali severno od Gambuta so nemška stirmoglavna letala napadla dve sovražni križarki in eno občutno zadela.

Na vzhodu samo krajevni boji

V Rokavskem prelivu potopljene 4 angleške trgovinske ladje in en rušilec

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 9. dec. Vrhovno poveljništvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na vzhodni fronti samo krajevni boji. V borbi proti angleški oskrbovalni plovbi so potopila letala včeraj v vodah vzhodno od Dundeeja 1 rušilec in 4 trgovske ladje v konvoju s skupno 14.000 br. reg. tonami. Bojna letala so bombardirala v pretekli noči važno ladjedelniško mesto New Castle. Močne eksplozije in veliki požari v ladjedelnih ter oskrbovalnih obratih mesta so pokazali uspeh tega napada, ki je bil deloma izvršen iz majhne višine.

Ob obali Rokavskega preliva je izgubil sovražnik včeraj 10 letal, ki so jih sestrelila obrambna lovska letala, mornariško topništvo pa je sestrelilo dve nadaljnji letali.

V severni Afriki so boji nadaljujejo. Nemški lovci so sestrelili v bojih v zraku 6 angleških letal.

V noči na 8. december so nemška bojna

letala bombardirala pristaniške naprave in letališča na Malti.

Preprečena sovjetska izkrcanja na Krimu

Berlin, 9. dec. s. V kratkem komentarju k včerajšnjemu nemškemu vojnemu poročilu pripominja DNB, da so vsi sovražni poskusi »zkrcanja na Krimu« obsojeni na neuspeh, kajti Rusi ne razpolagajo v te namene niti z zadostnimi četami, niti nimajo dovolj potrebnih vojnih ladij. Znano je namreč, da so Rusi v zadnjih akcijah na Črnem morju izgubili nad 300.000 ton svojega vojnega brodogradja.

Odpoklic norveškega poslanika v Helsinkih

Stockholm, 9. dec. s. Tako zvana svobodna norveška vlada, ki biva v Londonu, je odpoklicala svojega poslanika v Helsinkih z izjavo, da je v vojnem stanju s Finsko.

Japonska je kmalu po končani zadnji svetovni vojni pričela utrjevati svojo pozicijo na Tihem oceanu, in sicer pod vtisom ekspanzivne politike Zedinjenih držav, ki so že ob koncu preteklega stoletja pričele prodirati proti zapadu. »Kölnische Zeitung« označuje zasedbo Havajskih otokov (1898) kot pričetek ameriške ekspanzivne politike na podlagi pridobivanja oporišč. Ob koncu leta 1894 so Zedinjene države po končani špansko-ameriški vojni pridobile Filipinske otoke, za katero so plačale 20 milijonov dolarjev. Tudi otok Guam, ki je prej pripadal španskim Marjanskim otokom, je prešel pod ameriško oblast. Takrat se Zedinjene države še niso zavedale važnosti majhnih

sosodnih otokov (Marjanskih in Karolinskih), ki jih je takrat odkupila Nemčija in so bili v versailleskem miru prisojeni Japonski.

Glede na prodiranje Zedinjenih držav proti vzhodu je morala tudi Japonska utrditi svojo pozicijo v Tihem oceanu, zavedajoč se, da sloni danes pomorska sila ne samo na moči vojne mornarice, temveč tudi na varnih oporiščih za vojne ladje in letalstvo. Tako si je Japonska utrdila na vzhodu oporišče na otocih Bonin in Vulkan, na Marjanskih otokih in na Karolinskih otokih. Poleg tega si je postavila oporišča na Formozo in na otoku med Formozo in južnim koncem Japonske, kakor tudi na otoku Ku-

rilov zapadno od polotoka Sahalin. Končno si je zgradila najoddaljenejša oporišča na Maršalovem otočju.

Zedinjene države so najprvo utrdile Havajsko otočje, kjer so si zgradile oporišče Pearl Harbour, visoko na severu na Alevskem otočju oporišče Dutch Harbour, na jugu pa oporišče na otoku Samoa. Na zapadu so izgradile oporišče Wake in najbolj oddaljeni oporišči Guam in Manila (na Filipinih). Oporišče na otoku Guamu je bilo zgrajeno šele na ponovno zahtevo Roosevelta. Tozadevni predlog je dvakrat propadel v ameriškem kongresu, tretjič pa je Roosevelt le izsilil svojo voljo.

Eksc. Visoki komisar otvoril prvo brezplačno šolsko kuhinjo

Ljubljana, 9. decembra

Danes ob 13. je bila na bežigradski osnovni šoli otvorjena prva brezplačna kuhinja za revno šolsko dečo. Tiskovni PNF, vrhovni poveljnik italijanske liktorske mladine je želel, da tudi nova pokrajina Italije, v kateri je bila pred nedavnimi organizirana GILL, nudi vse ugodnosti, ki jih ta organizacija daje mladini Italije. Danes je bila prvič razdeljena šolskim otrokom brezplačna hrana. V res težkih časih, v katerih živimo, se še bolj čuti velika vrednost brezplačnih kosil, ki jih po volji Dučija omogoča organizacija brez živilskih nakaznic. Zimska akcija GILL, na ta način ne pomaga samo tisočim revnim učencem, temveč tudi znatno zboljšuje gnotni položaj potrebnih družin. Organizacija brezplačne prehrane se je izvedla v izredno kratkem času, z naglico, ki je svojstvena fašizmu. Pregledane, izboljšane in popisane so bile razmere v 23 šolah, glavnega mesta pokrajine in v 742 šolah po raznih krajih, kamor zahaja vsaka skupaj nad 50.000 učencev. Povsod je bilo treba naviti vse potrebščine za kuhinjo in menzo in številke nam zgornjo pričajo, kako veliko je bilo delo. Potrebnih je bilo 6100 krožnikov, 6095 žlic, 5970 čaš, 24 kozic za kuhinje, vsaka po 40 litrov, 21 po 30, 23 po 25, 42 po 15, 10 po 15 in 195 drugih posod po 4 do 20 litrov. Poleg te opreme je bilo treba poskrbeti še veliko množino drugih predmetov, ki so v kuhinji potrebni. Ves material je bil prepeljan v novo pokrajino iz ostalih italijanskih pokrajin v posebnih vagonih.

Poveljstvo GILL-a je sklenilo dogovor s Prevodom, ki omogoča tedensko založev 650 kg krompirja, prav toliko fižola in 32 kg sira na dan. Nadalje bo mogel Prevod na posebno živilsko nakaznico dnevno založiti 325 kg kruha, 352 kg testenin in riža, 350 kg sardij in 50 kg masti, kar daje dovolj jasno sliko o obseznosti akcije. Poleg tega pa je bilo treba tudi urediti jedilnice same. Potrebne so bile mize, stoli, pri itd., kakor tudi sodobnejša oprema kuhinjskih samih. Organizacija pa je stremela tudi za tem, da bi se doseglo priateljsko ozračje med šolskimi upravitelji in prednjaki GILL-a. Saj je edino na ta način mogoče nuditi otrokom v polni meri, kar jim gre.

Kuhinje za brezplačen obed revnim šolskim otrokom so bile organizirane na prvo šolski slednji; od 50.284 šolskih otrok ki zahajajo v razne šole naše pokrajine, jih je vložilo prošnje za brezplačno hrano 13.387. Zdej je bilo podeljenih 6420 brezplačnih obedov, od teh 1315 v Ljubljani, ostali pa po raznih krajih pokrajine. Pri vsem tem delu je zaposlenih 181 kuharic in 29 pomočnic. Te številke dovolj zgornjo kažejo, kako veliko je organizacijsko delo za prehrano revne šolske dece in je vsaka beseda dvorč. Poleg tega, da nudi potrebnim otrokom dnevno dober obed, je cilj organizacije tudi ta, da se otroci naučijo jesti in vesti pri mizi. Tako bo ustvarjeno v jedilnicah ozračje domačnosti in prisrčnosti.

Prihod Visokega komisarja

Prva taka kuhinja v naši pokrajini je bila otvorjena danes na ljudski šoli za Bežigradom. Eksc. Visoki komisar je izbral to šolo zaradi tega, ker stoji na periferiji mesta in jo obiskujejo večji del otroci revnih staršev, ki so najbolj potrebni pomoči. Eksc. Emilio Grazioli se je tudi odločil, da bo prvo tako ustanovo pri nas osebno otvoril in na ta način poudaril pomen in važnost take kuhinje. Prihod Eksc. Visokega komisarja je bil določen za 13.10. V večji bežigradski šoli na Vodovodni cesti so visokega gosta pričakovali ljubljanski župan g. dr. Jure Adlešič, kvestor Cav. Mesana, zastopnik škofo gospod stolni kanonik, načelnik 4. oddelka Visokega Komisarjata g. inšpektor dr. Lovro Sušnik, inšpektorja Jeglič in Krajnc, upravitelj 2. deške ljudske šole Rudolf Wagner, upravitelj 2. deške ljudske šole Čvatal, upravitelj poskusne mešarske šole Lončar, ki je obenem voditelj kuhinje za obe šoli z učiteljskim zborom, dalje poveljnik Karabinerjev major Lombardi, podpolkovnik Bramo, nadzornik Dopolavora za ljubljansko pokrajino Dario Liberati, zupnica ženskega fašija ga De Vecchjerra in mnoge druge osebnosti.

Eksc. Visoki komisar je točno ob določenem času prisel na šolo v spremstvu podtajnika Stranke in ljubljanski pokrajinski kom. dr. Gattija in drugih. Visoki gost se je prisrčno pozdravil z vsemi prisotnimi, nakar ga je pozdravil ravnatelj šole, ki je med drugim dejal: »Ekscelencija! Visoki komisar! Kot upravitelj šole in predstavnik šolskega GILL-a vsa prisrčno pozdravljam v imenu staršev in otrok in se vam zahvaljujem za veliko čast, ki ste nam jo izkazali s svojim posetom.«

Veliko socialno delo

Potem sta pozdravili visokega gosta še dve učiteljici. Vsi pozdravni govori so bili v slovenščini in sproti prevajani v italijanščino. Eksc. Visoki komisar se je lepo zahvalil za prijazen sprejem, nakar ga je nagovoril predstavnik GILL-a, ki je dejal:

»Ekscelencija! Brezplačni zimski obedi za šolsko dečo, ki jih je organiziralo strankino poveljstvo GILL-a v Ljubljani, so danes izvršeno dejstvo: 6420 otrok osnovnih in mešarskih šol pokrajine bo dnevno deležni dobrote brezplačnih obedov, ki jih je organizacija po vaših ukazih v najkrajšem času omogočila najpotrebnejšim in za katerih izvedbo je bilo treba prenoviti 256 kuhinj, preskrbeti nad 23.000 komadov kuhinjske posode, najeti 245 kuharic in drugih potrebnih in mnogo drugih potrebščin, kar znaša skupaj 1.400.000 lir. Brezplačni obedi se bodo med potrebnim šolskim dečo razdeljevali štiri mesece. Ekscelencija, prosim vas, da v Dučijevem imenu otvorite brezplačno zimsko kuhinjo GILL-a v letu XX. za vse najrevnejše in najpotrebnejše.«

Govor je bil takoj preveden v slovenščino. Visoki komisar je očividno dobro razpoložen poslušal številke o organizaciji, ki so tudi dovolj zgornjo o obseznosti akcije. Zahvalil se je in med drugim dejal: »Želim, da bi ta danes otvorjena prehranjevalna akcija našla razumevanje med ljudstvom. Obenem želim, da gre s strani vseh najvišja zahvala Dučiju, po čigar zašlugi prireja GILL te dobrotne akcije.«

Hvaležnost mladine

Potem je mala učenka v imenu vseh treh šol za Bežigradom pozdravila Eksc. Visokega Komisarja in dejala, da se želijo vse njene součenke in součenci zahvaliti in da so globoko hvaležni njemu, Visokemu Komisarju, za dobroto, ki naj jo Bog stokrat poplača. Nato je Visoki gost otvoril prvo brezplačno kosilo, ki se bo odslej vsak dan razdeljevalo šolski deci v naši pokrajini. Na njegovo željo so otroci pred jedjo opravili skupno molitev, pri kateri je bil navzoč tudi odposlanec ljubljanskega škofa. Po končani molitvi je Eksc. Grazioli želel malčkom dober tek, nakar je stopil v stik s posameznimi otroci in se prisrčno razgovarjal z njimi.

Sledil je ogled kuhinje, kjer se je visoki gost zanimal, kaj bodo dobili prvi dan lačni žledčki. Voditeljica kuhinje je povedala: Dobra juha z rižem in krompirjem, jabolka, fige, kos kruha. Visoki komisar pa se je zanimal tudi za juho samo in jo je pokusil ter pokazal vidno zadovoljstvo nad kuho.

Plemenito dejanje Visokega komisarja

Eksc. Grazioli je potem dejal, da gre za organizacijo prve brezplačne kuhinje za šolsko dečo posebno zahvala ljubljanskemu županu dr. Adlešiču, ki je poskrbel, da so bili vsi prostori zares sodobno in zahtevam ustrezajoče urejeni. Visoki komisar je tudi pripomnil, da se ta hrana deli brez živilskih nakaznic. Potem se je podal v jedilnico najmlajših in je navezal razgovor z njimi ter jih povprašal, če se jim hrana

dopade, kar so vsi navdušeno pritrdili. Obiskal je tudi jedilnico zavetlišča, ki se nahaja na bežigradski šoli. Tamkaj je vzbudil pozornost Eksc. Visokega Komisarja ne navadno revno oblečen deček in se je takoj zanimal, čigav je. Ko so mu povedali, da je to sinček brezposelnega očeta, ki je velik revež in da ima doma še pet bratcev, je Visoki komisar takoj odredil, da se pokliče otrokovo mater, nakar mu bo poskrbljena obleka, čevlji in vse ostale potrebščine. Srečni malček se je ginčeno zahvalil za pozornost. Plemenito dejanje Visokega Komisarja je napravilo tudi na vse prisotne najgloblji vtis. Ko si je visoki gost podrobno ogledal vse jedilnice in naprave nove kuhinje, se je z vsemi prisotnimi prisrčno rokoval, se zahvalil za lep sprejem in zapustil bežigradsko šolo.

Pred šolo pa so Visokega gosta pričakovali številni šolski otroci, ki so mu pridili prisrčne ovacije, nakar se je Eksc. Grazioli kratek čas prijazno razgovarjal z njimi. Zanimal se je za njihove razmere in jih je povprašal, ali se jim je letos spomnil Sv. Miklavža. Potem je Eksc. Visoki komisar povedal, da bo letos sveti Miklavž obdaroval pridne otroke še enkrat, in sicer na dan svetih Treh kraljev, 6. januarja. Takrat se bo dobri svetnik izjemno še enkrat spomnil naših malčkov in jih bo primerno obdaroval. Eksc. Grazioli je še objubil, da bo tudi on poprosil dobrega svetnika, nakar se je navdušeno pozdravljen poslovil od šolske dece in se odpeljal v mesto.

(Vse podatke o ogromnosti te velike zimske socialne akcije GILL-a v Ljubljani za leto XX. bomo objavili v prihodnji številki. Op. ur.)

Vojna na Pacifiku

(Nadaljevanje s 1. strani)

Žrtve med ameriškim vojaštvom

Stockholm, 9. dec. d. Nemški prekoceanski agenciji poročajo iz Washingtona, da je bil v Beli hiši objavljen komunikat, ki pravi, da je bilo pri japonskih letalskih napadih na Havajske otočje v ponedeljek ubitih 1500 vojakov, prav toliko pa ranjenih. Po istem poročilu je bilo v teku japonskih letalskih napadov na Filipinske otočje ubitih 200 do 300 ameriških vojakov.

Napadi na Filipine

Tokio, 9. dec. s. Iz cesarskega glavnega stana poročajo, da so japonske letalske sile napadle letališče na Filipinih ter uničile 40 letal na letališču v Ibi ter 50 do 60 letal na letališču v Clocfieldu. Samo 2 japonski letali se nista vrnila na svoje oporišče.

Tokio, 9. dec. d. Japonski mornariški generalni štab objavlja:

Napad na oporišče Clark Field na Filipinih, ki ga je japonsko letalstvo izvršilo 8. decembra, je bil kronan z uspehom. Japonska letala so sestrelila 25 sovražnih aparatov, 71 drugih pa je bilo uničenih na tleh. Pet japonskih letal pogrešamo. Ponoči je japonsko letalstvo napadlo z bombami sovražnikove letalske štabe ter razne vojaške važne objekte. Vsa japonska letala so se neopakočvana vrnila na svoja oporišča.

Sanghaj, 9. dec. d. Po informacijah, ki so snoči dosele iz Manille, so se japonske čete izkrcale na otoku Lubangu, ki je približno 100 km jugozapadno od Manille. Sanghaj, 9. dec. d. Poveljništvo ameriških čet na Filipinih poroča, da je japonsko letalstvo izvršilo že večje število bombnih napadov na razne kraje Filipinskega otočja. Okrog 110 ljudi je bilo ubitih ali ranjenih. Japonska letala so bombardirala posebno vojaške objekte v Nichols Fieldu. Razni vojaški objekti so bili hudo poškodovani. Japonska letala so s strelnim orožjem obstreljevala tudi ameriško vojaštvo.

Rim, 9. dec. s. Angleška informacijska agencija je doznala iz Manille, da je bilo pri letalskem napadu na Parkfield ranjenih 200 ljudi. Preteklo noč je bila odrejena popolna zatonitev na Filipinih.

Manilla, 9. dec. s. Poveljnik azijskega brodogradilnega podjetja admiral Hart je sporočil, da se je morala četa pehote ameriške mornarice, ki je bila v Pekingju, predati Japoncem. Tudi ameriška topničarka »Wake« v Sanghajju se je predala.

V Tienčinu

Tokio, 9. dec. d. Večraj jutraj je bilo z merodajnega mesta sporočeno, da je Japonska prevzela upravo v britanski koncesiji v Tienčinu. Na ta način kontrolira sedaj tudi to strateško važno točko na Kitajskem. Japonske oblasti so v Tienčinu takoj razglasile, da v upravi bivše britanske koncesije ne bo prišlo do nobenih izprememb ter da bo vsemu prebivalstvu dovoljeno nadaljevati svoje posle neovirano od japonskih oblasti, ako bo upoštevali izpremenjene pogoje.

Tokio, 9. dec. s. Oddelek ameriških mornarjev v Pekingju je bil razorožen in zajet. Ko so japonske oborožene sile zasedle angleško koncesijo v Tienčinu, so izdale proglas na ljudstvo, v katerem izjavljajo, da prehaja koncesija pod kontrolo obrambnega poveljstva v Tienčinu, da se pa glede nje ne bo nič spremenilo in da bodo upoštevali ni in spoštovani tudi vsi angleški in ameriški interesi, ki niso v nasprotju z japonskimi interesi. Premoženje ne bo zaplenjeno. Prebivalci koncesije bodo smeli potemtakem nadaljevati svoje posle, vendar pa bodo oni, ki bi zagrešili kakšna sovražna dejanja, zasledovani ne glede na svojo narodnostno pripadnost.

V Sanghajju

Sanghaj, 9. dec. s. Japonske mornariške oblasti so večraj jutraj obvestile, da so Japonci prevzeli oblast v mednarodni koncesiji.

Sanghaj, 9. dec. s. Po razburjenju zadnjih dni je snočnja noč potekla v Sanghajju zelo mirno. Ulice, ki so zavite v temo, so popolnoma prazne. Izginilo je morje luči za reklamne namene in zaprti so vsi kinematografi ter druga zabavišča. Tudi restavracije so bile zaprte pred normalnim časom. Razen dveh radijskih postaj vse druge močice

Prehodi na ozemlje mednarodne koncesije so zastraženi po japonskih vojaki, ki nadzirajo ves promet.

V Hongkongu

Stockholm, 9. dec. d. Po poročilu iz Londona so Japonci v Hongkongu aretirali več članov tamkajšnjega urada Reuterjeve poročevalske agencije.

Japonci v Bangkoku

Tokio, 9. dec. s. Obveščevalni urad je objavil, da je bil dosežen sporazum med Japonsko in Sijamom glede prostega prehoda japonskih čet skozi Siam.

Bangkok, 9. dec. d. Japonske čete, ki operirajo na ozemlju Siana, so snoči neposredno po 21. vikorakale v siamsko prestolnico Bangkok.

Sanghaj, 9. dec. s. Japonski poslanik v Bangkokju javlja, da se japonske čete zavrnile britanske oddelke, ki so z birmanske strani hotele prekorčiti siamsko mejo.

Sanghaj, 9. dec. d. Japonsko poslanništvo v Bangkokju potrjuje vesti, da so japonski oddelki zavrnili britanske čete, katere so poskušale prodreti po birmanski cesti na siamsko ozemlje.

Boji na Malaji

Tokio, 9. dec. d. Generalni štab japonske vojske objavlja:

Japonske čete napadajo sedaj na področju Singapure, dočim izvršuje naše letalstvo drzne napade na letalska oporišča v Malaji, kjer uničuje množico sovražnikovih letal.

Sanghaj, 9. dec. Britanski guverner v Singapuru sir Thomas Shenton je snoči izjavil, da je bilo med japonskimi letalskimi napadi na Singapur ubitih večraj 60 ljudi, dočim je bilo 135 ranjenih. Večje število zgradb v Singapuru je bilo porušeni. Poročilo britanskega guvernerja ne navaja drugih podrobnosti o povzročeni škodi.

Sanghaj, 9. dec. d. Iz Singapure in Manille so dospela poročila o novih japonskih letalskih napadih. Singapur je bil bombardiran v zgodnjih današnjih jutranjih urah. Jutraj so japonska letala bombardirala tudi otok Luzon, kjer je napad trajal 10 minut. Objekti napala so bili neko letališče ter dve radijski postaji.

Mobilizacija v Nizozemski Vzhodni Indiji

Sanghaj, 9. dec. d. Kakor poročajo iz Batavije, je vrhovni poveljnik oboroženih sil Nizozemske Vzhodne Indije general Ter Poorten ukazal splošno mobilizacijo vseh razpoložljivih vojnih sil ter njihovo razmestitev po strateško važnih postojankah.

V Indokini

Saigon, 9. dec. d. Francoški generalni guverner v Francoški Indokini admiral Deoux je večraj izdal poseben proglas prebivalstvu, v katerem objavlja vojnno stanje med Japonsko in Zedinjenimi državami. Admiral Deoux poziva prebivalstvo Francoške Indokine, naj ohrani red ter strogo izpolnjuje veljavne zakone in ukaze, izdane od generalnega guvernerja.

Letalski alarm v San Franciscu

San Francisco, 9. dec. d. Snoči ob 18.15 lokalnega časa je imel San Francisco prvi letalski alarm. Slišati je bilo brnenje letalskih motorjev z jugozapadne strani. Letal, ki so preletela mesto, je bilo okoli 50. Radijske postaje so nenadoma utihnile in električni tok v mestu je bil prekinjen. Letalski alarm je bil dan ob 18.15 in končan ob 19.37. Dočim so prvotno mislili, da gre samo za vajo, je dopoldne zastopnik mornariškega ministrstva to domnevo zanikal.

Litvinov v Washingtonu

Stockholm, 9. dec. d. Kakor poročajo iz Washingtona je imel novi sovjetski poslanik v Washingtonu Maksim Litvinov večraj razgovor s predsednikom Rooseveltom. Ameriški radio, ki je razširil to vest, ne navaja niti trajanja niti značaja sestanka Roosevelta in Litvinova.

Čangkajškovi razgovori

Sanghaj, 9. dec. s. Radio v Čungkingju objavlja, da je maršal Čangkajšek pozval k sebi veleposlanika Sovjetske zveze in Avstralije na važen razgovor.

Imenovanje direktorija vseučiliške organizacije v Ljubljani

Zvezni Tajnik v Ljubljani je na predlog zupnika vseučiliške organizacije v Ljubljani in po zaslišanju mnenja dr. Kosa, rektorja vseučilišča, imenoval za člane direktorija omenjene organizacije naslednje slušatelje vseučilišča:

Podzupnik: Zupec Franc (pravna fakulteta), člani: Mahnič Ivan (filozofska), Pirc Zvonko (filozofska), Komar Milan (pravna), Kikelj Jaro (medicinska), Kalan Peter (pravna), Lavrenčič Ladišlav (tehnična), Krašovec Aleksander (pravna), Vadjnal Ivo (pravna), Gostirad Lončarič (tehnična fakulteta, kemijska stroka), Lavrič Ivanka (filozofska fakulteta).

Z imenovanjem direktorija Vseučiliške organizacije v Ljubljani si je društvo, ki obstoja šele nekoliko tednov, stavilo nalogo, ojačiti svojo delavnost, o kateri smo priobčili v glavnih črtah v našem zadnjem članku nje osnove. To delovanje urejuje pravilnik, ki smo ga tudi že objavili, in ki hoče predvsem odpraviti mrtvilo med vseučiliščni nove pokrajine ne samo na področju človeške znanosti, ampak tudi v raznih odsekih sporta, ki skrbje za fizično vzgojo in pridnosažo tako tudi k duhovnemu razvoju mladine. Po teh navodilih bo ljubljansko vseučilišče lahko nadaljevalo izvrševanje naloge, ki jo je Duče določil v okviru visoke narodne omike. Povedali smo že, da organizacija izključuje vsa vojaška in politična vprašanja ter stremi z vsemi svojimi sili samo po kulturnem in sportskem udeleževanju; pri tem seveda ne izpušča podpornega delovanja, s katerim hoče materialno in moralno dvigniti manj imovite dijake.

Na kulturnem področju so posebne važnosti seveda vsakovrstne prireditve umetniškega značaja. Iz tega razloga ima organizacija namen prirediti prireditve razne-

ga značaja, kakor so umetniške razstave, koncerti, literarne tekme itd. Dijaki Kr. vseučilišča v Ljubljani bodo nedvomno pravilno ocenili te duhovne prireditve, ki strme za tem, da razširijo njihovo obzorje ter jim odpro širok pogled v italijansko kulturo, saj slednja smatra in je vedno smatra umetnost in kulturo kot glavne stvariteljske sile omike. Tudi na tem področju morajo člani organizacije priti do konkretnih sklepov, da bi ojačili kulturni razvoj, ki je lasten duhu našega časa. Pri drugih narodih vsega tega ni.

Vrednost tega delovanja je v Italiji določena z liktorsko kulturo in umetnostjo, ne glede na množičevine druge manjše panoge. Sam izbor se lahko izvrši v okviru ljubljanske vseučiliške organizacije, ki bo ravno najboljšim omogočila dobre stike z onimi, ki so se že izkazali in ki jih je dal izbor iz drugih pokrajin. Omenili smo že, da se bo ustanovila zadruga za knjige, da se bo verjetno ustanovil dijaški dom, da se bo razširilo podporno delovanje in da se bo mnogo skrbj posvečalo sportskemu udeleževanju.

To je obširen okvir delavnosti, ki ima namen dobro pripraviti mladino, določeno, da zavzame odgovorna mesta v življenju pokrajine. Zato si vseučiliška organizacija prizadeva razviti osebne sposobnosti vsakogar ter jih izpolniti v fizičnem in duhovnem oziru.

Organizacija se zaveda, da to svoje visoko poslanstvo lahko izvršuje v okviru ljubljanskega vseučilišča, ki mu je Vlada ob popolnem spoštovanju njenih tradicij določila važno kulturno nalogo na vzhodnih mejah Italije. Organizacija zahteva od dijakov samo razumevanje in lojalno sodelovanje pri tem delu, ki gre izključno le v njihovo korist.

Gospodarstvo

Poštno-hranilna služba

Z 12. decembrom bodo vsi glavni poštni uradi ljubljanske pokrajine uvedli italijansko poštno-hranilno službo in službo poštne obrestonosnih bonov. Hranilne knjižice, glaseče se na prinose (ne na ime) bo za sedaj lahko izdal samo Osrednji urad v Ljubljani. Obrestonosni poštni boni bodo za sedaj izdani v naslednjih vrednostih: 100, 500, 1000, 5000 lir, vendar bo samo Osrednji urad v Ljubljani lahko izdal boni v največjem znesku 5000 lir. Obrestonosni poštni boni bodo po preteku prvega leta dajali 5% obresti, ki se bodo lahko kapitalizirale od dvomesečja do dvomesečja.

Urad, določen za to novo italijansko službo, so bili že prej omenjeni v poročilu, ko je bila 1. decembra uvedena služba poštne nakaznice in tekočih računov. Uvedba je bila že izvršena 1. decembra, in sicer pri naslednjih poštinih uradih: Cerknica, Črnomelj, Devica Marija v Polju, Grahovo pri Cerknici, Grosuplje, Kočevje, Kostanjevica na Krki, Gorenji in Dolenji Logatec, Ljubljana I, Ljubljana II, Ljubljana III, Ljubljana IV, Ljubljana V, Ljubljana VI, Ljubljana VII, Ljubljana IX, Lož, Metlika, Mokronog, Moste pri Ljubljani, Novo mesto, Planina pri Rakeku, Rakek, Ribnica na Dol., Sodražica, Stari trg pri Rakeku, Trebnje, Velike Lašče, Vič pri Ljubljani, Vrhnika, Žužemberk.

Italijansko-hrvatski sporazum glede poslovanja bank

Pododbor za bančništvo pri stalnem italijansko-hrvatskem gospodarskem odboru, je imel v začetku novembra zasedanje v Rimu, na katerem so razpravljali o poslovanju hrvatskih bank na področju, priključenem Italiji, kakor tudi vprašanja poslovanja italijanskih bank na področju Hrvatske. Dosežen je bil popoln sporazum, po katerem bo Italija dovolila ustanovitev dveh hrvatskih bank po obstoječih italijanskih predpisih. Pri eni od teh dveh bank bo udeležen izključno hrvatski kapital, druga banka pa bo ustanovljena z italijanskim in hrvatskim kapitalom. Ti dve novi banki bosta prevzeli posle obstoječih hrvatskih bank na področju, priključenem Italiji. Vprašanje sedežev teh dveh bank bo kasneje odločeno.

Glede poslovanja italijanskih bank na Hrvatskem je bilo sklenjeno, da se dubrovniški podružnični zavoda »Banca Dalmata di Sconto« iz Zadra dovoli stalno poslovanje (doslej je imela ta podružnica začasno poslovalno dovoljenje). Vrh tega bo Hrvatska izdala omejeno dovoljenje za poslovanje novi italijanski banki s sedežem v Zagrebu, ki bo ustanovljena z italijanskim kapitalom. Ta italijanska banka bo vrnila v naprej določene posle. Na zasedanju so bila rešena tudi mnoga druga vprašanja, ki so s tem v zvezi.

V petek in soboto pa je v Zagrebu zasedal pododbor za zavarovalništvo, ki je razpravljal o vprašanju poslovanja italijanskih zavarovalnic na Hrvatskem in hrvatskih zavarovalnic na ozemlju, priključenem Italiji.

Ustanavljanje novih trgovinskih obratov

V Službenem listu za ljubljansko pokrajino z dne 26. novembra t. l., kos 95 je pod št. 162 objavljena tudi naredba Visokega komisarja glede predpisov za trgovsko prodajanje občinstvu.

V smislu te naredbe, ki je z dnem objave stopila v veljavo, je v boloci vsako ustanavljanje trgovin, bodisi na debelo ali na drobno, bodisi v malem obsegu (branjerje), vezano na posebno dovoljenje Visokega komisarjata v smislu § 60 in sl. zakona o obrtni.

Prošnje za izdajo teh dovolitev se še nadalje vlagajo pri pristojnem obnem upravnem oblastvu I. stopnje kakor doslej, v čigar območju namerava stranka izvrševati svojo obrt.

Prošnja mora biti opremljena s podatki, kakor jih predpisuje § 95, odst. 2 v točkah 1-5 zakona o obrtni. Vloga mora navajati: rodbinsko in rojstno ime; rojstno leto; državljanstvo in zasebno stanovanje osebe, ki prijavlja obrt; iste podatke za poslovodjo pri obrtni, ki se po zakonu vodi tuli s pomočjo poslovodje, pri javnih komanditnih družbah vse podatke za člane družbe, ki so upravičeni družbo zastopati in voditi, pri delniških družbah, družbah z omejeno zavezo in zadrugah sodno protokolarno firmo s seznamom članov uprave in s podatki o poslovodji, ki vodi posle, če je firma sodno že protokolarna, dalje ime, pod katerim naj se vodi obrt; obrt, ki se namerava izvrševati; podatke o obrtni, ki se morda že izvršuje ob pooblastitvi ali dovolitvi, končno sedež obrti (kraj, ulica in hišno številko lokala, v katerem se namerava izvrševati obrt).

Prošnji je priložiti v smislu odst. 5 tega paragrafa tudi vse listine, ki dokazujejo, da prošilec izpolnjuje predpisane pogoje. Zlasti mora biti predloženo tudi potrdilo pristojne trgovinske zbornice, da ustrežajo predložene listine zakonitimi pogojem. V ta namen se mora prošilec obrniti preko svojega pristojnega trgovskega združenja na zbornico, ki mu ima izdati potrdilo.

Gospodarske vesti

— Iz trgovinskega registra. Pri tvrdki »Alko« Adolf Lorant in Ko, Ljubljana so vpisani javni družbeniki Ivan Jelačin in dr. Risto Jelačin, veletrgovca, in Anica Skufca, prokuristinja, vsi v Ljubljani (družbo zastopajo in podpisujejo samo gornji družbeniki, in sicer Iv. Jelačin samostojno, družbenika dr. Risto Jelačin in Anica Skufca pa kolektivno). — Pri tvrdki »Beka« agenturi in komisiji, družbi z o. z. in pri tvrdki »Desa«, družbi z o. z. v Ljubljani je izbrisan poslovodja Zdenko Knez, vpisana pa je poslovodkinja Mira Beneš, roj. Knez. — Pri tvrdki »Jugotehna«, družbi z o. z. v Ljubljani sta izbrisana poslovodji dr. Janko Kernik (zaradi smrti) in Zdenko Knez, vpisana pa je poslovodkinja Mira Beneš, roj. Knez (družbo zastopata po dva poslovodji, od katerih mora eden biti Mira Beneš ali inž. Tomo Knez). — Pri tvrdki »Peko«, družbi z o. z. za fabrikacijo in prodajo čevljev v Ljubljani, je izbrisan poslovodja Zdenko Knez. — Pri Splošnem jugoslovenskem bančnem društvu d. d., podružnici v Ljubljani, se izbršijo Mavro Kandel, David Hoehner, Rudolf Markuš, Ladislav Scheiber in dr. Željko Pollak. — Pri tvrdki Anton Rojec v St. Vidu pri Stični je izbrisan dosedajni imetnik Anton Rojec, vpisana pa je nova imetnica Antonija Rojec.

— Uvedba enotne obutve na Hrvatskem. Hrvatski trgovinski minister je izdal naredbu o proizvodnji in uporabi enotnega obutva in o izdajanju enotne obutve. Vsi obrtni in industrijski izdelovalci bodo morali izdelovati enotno obutve. Naredba predpisuje 10 vrst enotne obutve, in sicer: seljaške opanke, delavske čevlje (bakandže), štiri vrste otroških visokih čevljev, ženski polčevlji, ženski visoki čevlji, moški polčevlji in moški visoki čevlji. Za vsako vrsto čevljev je točno predpisano, iz kakšnega usnja se morajo izdelati in kako morajo biti izdelani. Kolikor bodo še na razpolago drugačne vrste usnja, bo pod nadzorstvom dovoljeno izdelovati čevlje na dosedajni način. Enotno izdelano usnje se sme uporabljati izključno za izdelovanje enotnih čevljev, vsaka drugačnja uporaba je vezana na dovoljenje ministrstva. Tvornice usnja in usnarji morajo izdelovati le enotno usnje; samo one sirove kože, ki za to niso porabne, se bodo lahko s posebnim dovoljenjem uporabljale za izdelovanje drugačnega usnja. Ortopedični čevlji se bodo smeli izdelovati na podlagi zdravniškega spravevala. Državni urad za cene in mezde bo pred

Ukrepi za vzpodbudo

v pridelovanju pšenice, rži in ječmena

Viktor Emanuel III.,
po milosti božji in narodni volji
Kralj Italije in Albanije,
Cesar Abesinije

Na podlagi člena 18. zakona z dne 19. januarja 1939-XVII št. 129, glede na potrebo zaradi vojnih razmer, po zaščitni Ministrskega sveta, na predlog Duceja fašizma, predsednika vlade, in sporazumu z ministri, državnimi tajniki za kmetijstvo in gozdovalstvo, za finance, za korporacije in za pravosodje,

Smo sklenili in odločamo:
Čl. 1. V žitnem letu 1941/42 se priznava iz državnega proračuna posestvena nagrada 200 lir za vsak s pšenico, ržo ali ječmenom posejani hektar na ozemlju Kraljevine. Nagrada se izplača obdelovalcu zemljišča, ki mora v primeru, ko se obdeluje zemljišče v delnem kolonatu ali v kakršni koli soudeležbi, prepustiti kolonom ali soudeležencem delež po sorazmernosti, v katerem se na podlagi pogodbe o udeležbi ali kolonske pogodbe razdeljujejo zgoraj navedeni prihodki.

Čl. 2. Obdelovalec, ki želi dobiti nagrado iz prednjega člena, mora ob siceršnji izgubi pravice do nagrade prijaviti županu občine, na katere ozemlju je zemljišče, v enem mesecu po posevki, glede posevke, opravljene pred objavo tega ukaza pa v enem mesecu po tej objavi, s pšenico, ržo ali ječmenom posejano površino. Prijava se mora napisati na listovni list po temu ukazu priloženem obrazcu, ki ga je po naši odredbi videl minister za kmetijstvo in gozdovalstvo. Tiskovine razdeljuje prijaviteljem odevski za žitno proizvodnjo Pokrajinske zadruge kmetijskih proizvajalcev. Tiskovine s prijavo mora vidirati župan, ki jo pošlje odevski za žitno proizvodnjo; ta jo pošlje po pregledu in ko je sam videl, pokrajinskemu inspektoratu za kmetijstvo.

Čl. 3. Pri tem, ko prijavo vidirata, smeta župan in pokrajinski odevski za žitno proizvodnjo prelagati, da se popravi, če se ne strinja glede obsega prijave ploščine. Šef pokrajinskega inspektorata za kmetijstvo določi po ovedbah, ki se mu zdijo potrebne, dokončno obseg ploščine, po katerem naj se prijavitelju odredi nagrada. Če bi se po ugotovitvi pokrajinskega inspektorata za kmetijstvo dejansko posejana ploščina izkazala za manjšo od prijaviteljeve ploščine v taki meri, da se mora domnevati namen nedopustnega dobička, lahko šef inspektorata predlaga posebni komisiji, da se obdelovalec prijavitelj popolnoma izključi od nagrade. V komisiji, zoper katere odredbe ni pritožbe, so v vsaki pokrajini prefekt, ki ji predseduje, šef pokrajinskega inspektorata za kmetijstvo, predstavnik pokrajinske Zveze borbenih fašistov, predsednik pokrajinske Fašistične zveze kmetovalcev, tajnik pokrajinske Fašistične zveze kmetijskih delavcev in predsednik odevskega za žitno proizvodnjo Pokrajinske zadruge kmetijskih proizvajalcev. Komisija sklepa z večno glasov, ob enakem številu glasov pa oloči predsednikov glas. Zadržani člani komisije se lahko dajo nadomestovati.

Čl. 4. Za zgodnja žita, pridelana leta 1942, in oddana v zbirališče, se dovoljuje pribitek k ceni po L. 40 za stot, in to pri zgodnjih žitih, pridelanih v južni Italiji in na otokih ter v Litorijaki in v Rimski pokrajini, po L. 20 za stot pa pri zgodnjih žitih, pridelanih na ostalem ozemlju Kraljevine. Ta povisek se izplača vrh zneska za ceno žita, za dodatke k ceni in za kakršna koli druga izplačila, do katerih bi imel pravico odjajnik žita.

Čl. 5. Za izplačilo nagrad iz člena 1. se dovoljuje v izrednem delu proračuna izdatkov ministrstva za kmetijstvo in gozdovalstvo izdatke L. 1.200.000.000. Ta vsota se postopoma in po potrebi nakazuje iz proračuna. Za kritje stroškov poslovanja iz pristojnosti pokrajinskih inspektoratov za kmetijstvo v smislu gornjega člena 3, se postavke poglavij 2, 4, 15 in 16 omenjenega proračuna zvišajo za L. 150.000, L. 1.400.000, L. 300.000 in L. 400.000. Prav tako se zvišuje za L. 250.000 postavka poglavja 5 za podeljevanje nagrad za marljivo delovanje in priznanila osebam, ki bi bilo v tem pogledu posebno zaslužno. V okviru L. 150.000 iz prednjega odstavka sme minister za kmetijstvo in gozdovalstvo sprejemati pomožne osebe po prelopih v mejah in s pogoji iz kr. ukaza z dne 4. februarja 1937-XV številka 100, pretvorjenega v zakon z dne 7. junija 1937-XV št. 1108.

Čl. 6. Za izplačevanje posestvenih nagrad sme ministrstvo za kmetijstvo in gozdovalstvo izdatki prefektom, za Ljubljansko pokrajino in za Dalmatinski gubernij pa Visokemu komisarju oziroma guvernerju, kreditna nakazila, pri čemer ni treba upoštevati meja dopustnosti, kakor jih določajo veljavni predpisi o splošnem državnem računovodstvu.

Čl. 7. Minister za finance odredi z odloki v proračunih izdatkov ministrstva za kmetijstvo in gozdovalstvo spremembe, potrebne radi uporabe prednjega člena 5. kakor tudi spremembe radi plačila povškov iz člena 4. Na postavke, ki se določajo za povisek cene pri zgodnjih žitih iz člena 4, se smejo dovoljevati po pogojih, ki jih določijo z odlokom minister za kmetijstvo in gozdovalstvo sporazumno z ministrom za finance, akontacije odevskim za žitno proizvodnjo Pokrajinske zadruge kmetijskih proizvajalcev, ki nato izplačajo ta povisek.

Čl. 8. V Ljubljanski pokrajini opravlja posle, poverjene po členih 2. in 3. tega ukaza odevski za žitno proizvodnjo Pokrajinske zadruge kmetijskih proizvajalcev kakor tudi posle, poverjene pokrajinskemu inspektoratu za kmetijstvo kmetijski oddelek Visokega komisariata. Visoki komisar predpiše, kako je namesto postopka po členih 2. in 3. pri tem postopati in imenuje na način, ki se mu zli najprimernejši, komisijo za poslovanje v smislu četrtega odstavka člena 3. V Dalmatinskem guberniju opravlja guverner tiste posle, ki so po prednjem odstavku poverjeni Visokemu komisarju za Ljubljansko pokrajino. Guvernerju je v vseh pripadajočih pokrajinah na pomoč zadavna kr. prefektura. Na ozemlju iz prednjega odstavka se z odlokom, ki ga izda minister za kmetijstvo in gozdovalstvo sporazumno z ministrom za finance, izdajo posebni predpisi za izvrševanje določb iz člena 4.

Čl. 9. Črka a) prvega odstavka člena 14. zakona z dne 27. maja 1940-XVIII št. 627 se spreminja takole: »a) da se pospešita

preurelitev pašnikov in travnikov v umno gojene travnike in naprava takih travnikov, kakor tudi da se povzdigne donosnost umno gojenih travnikov in razširijo travniške ploščine in vobče pospešuje čim boljše pridobivanje krme;«.

Čl. 10. Ta ukaz stopi v veljavo na dan objave v uradnem listu Kraljevine »Gazzetta Ufficiale del Regno« in se mora predložiti zakonodajnim skupščinam radi zakonitve, Duce fašizma, predsednik vlade, predlagatelj, je pooblaščen, da preloži zadevni zakonski osnutek. Odrejamo, da se ta ukaz, opremljen z državnim pečatom, uvrsti v Uradno zbirko zakonov in uredu kraljevine Italije in ukazujemo vsakomur, da se po njem ravna in skrbni za njegovo izvrševanje.

Dano v San Rossore, dne 10. oktobra 1941-XIX.

Viktor Emanuel
Mussolini — Tassamari — Di Revel — Ricci — Grandi

Videl varuh pečata: Grandi.
Ta kr. ukaz je bil objavljen v uradnem listu Gazzetta Ufficiale del Regno d'Italia št. 276 z dne 22. nov. 1941-XX.

Omejitev prometa motornih vozil s pogonom na domače gorivo

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja glede na svojo naredbo z dne 8. avgusta 1941-XIX št. 80, na podlagi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in smatrajoč za potrebno, da se radi varčevanja pri porabi pnevmatik omeji promet motornih vozil s pogonom na domače gorivo:

Čl. 1. Kdor želi preurediti motorno vozilo (potniški avtomobil, tovorni avtomobil, avtobus) na plinski generator ali na metan, mora predhodno zaprositi ustrezno dovolitev pri uradu za civilno motorizacijo Visokega komisariata in pri tem poleg popodatkov o motornem vozilu in o pripravi, ki naj se namesti, navesti tudi uporabo, kateri je vozilo pretežno namenjeno.

Čl. 2. Dovolitev iz člena 1. se izda samo

XXIII. in XXIV. seznam kočevskih optantov

XXIII. seznam kočevskih izselnikov (Službeni list, 3. decembra) obsega naslednjih 132 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Občina Koprivnik
Dol. Nemška Loka: König Ivan (22, Beli kamen), Marija roj. Kurre (27); Schutte Frida (42, Amerika); Lobe Ivan (53, Mozelj); Angelina roj. Tavtšcher (45, Idrija); Schutte por. Meditz Margareta (63), Friderik (39); Meditz por. Meditz Ana (22); Erker por. Mantel Josipina (45, Talčji vrh); Frida (17), Karel (14), Alfred (10), Herta (1); Sterbenz Ivan (81); Lackner Friderik (33, Kačji potok); Rosman Ivan (74, Spodnji log); Marija roj. Lackner (69), stanujoča v Ameriki; Lukann Rajnholt (27), Emilija roj. Moschner (23); Lukann Alojzij (66), Katarina roj. Schemitsch (65); Jaklitsch Olga (26), Marijeta (43); Jaklitsch Emil (31), Josipina rojena Stine (26), Lili (6), Hordrih (2); Jaklitsch Franc (79), Josip (7), Vogrin por. Jaklitsch Marija (41); Sieder Josip (35, Novi lazi), Marija roj. Kump (38), Josip (11), Hilda (5); Schuster Ivan (75, Cestna gor), Margareta roj. Meditz (43); Vogrin Matruđa (20); Schuster Ivan (6); Perz Rihard (38), Friderik (30); Perz Jurij (67), Marija roj. Jaklitsch (65); Loske Andrej (68), Margareta roj. Lackner (63); Loske Henrik (33), Olga roj. Meditz (27), Helmut (5), Herta (2); Kurre Ivan (48, Prerigol); Jaklitsch Oskar (28), Terezija roj. Maurin (32), Edetmaud (5), Elfrida (3); Stalzer Franc (55), Marija roj. Schutte (50), Konrad (19), Sidi (14), Ema (12), Franc (9), Hilda (7); Stene Franc (22), Stefanija roj. Loske (49), Josip (14); Meditz Katarina (67); Schutte Ivan (26); Schutte Peter (66), Josipina rojena Hutter (64); Eppich Ernest (21), Roza, roj. Stalzer (45); Kump Peter (66); Jaklitsch por. Putre Magdalena (42, Amerika), Emil (13), Valter (16), Erna (21); Lackner Josip (29), Matilda roj. Meditz (26), Brunhild (3); Meditz Ernest (22); Meditz Franc (79); Alojzija roj. Kovetitsch (64); Sterbenz Peter (29), Margareta roj. Maurin (28), Adolf (6); Troha Marija (68); Stalzer Sigfrid (30), Ida roj. Herbst (26), Hilda (2), Herbert (5 mes.); Vogrin Ivan (8), Magdalena (10), Meditz Michael (68, Hrib); Gusitsch Nikolaj (26, Stojavnice), Ema roj. Schutte (33), Jaklitsch Leni (9), Ema (6), Pangretitsch Friderik (31, Brezovica); Roza roj. Kurre (33), Herbert (2), Erika (1).

Koprivnik: Stimpfel por. Meditz Josipina (66, Mačja vas); Kurre Marjeta (56, Vimol).

Občina Črmošnjice
Podstenice: Grill Ivana (72); Malchin Rajmund (33), Marija roj. Matzelle (27), Alma (4), Traudi (1); Wrinskelle por. Grill Franciška (66); Obratschill Friderik (47, Nemčija), Rozalija rojena Michitsch (45), Marija (8), Neža (4); Samida Rudolf (45), Marija roj. Pausche (41), Ivan (18), Berta (17), Marta (14), Arnold (11), Rudolf (9); Mische Berta (21); Grill Henrik (30); Pausche Adolf (33); Michitsch Albina (36, Novi lazi), Kraker Antonija (22); Kraker Rudolf (54), Albina (20), Ivan (18), Rudolf (17), Leopold (15), Erich (13), Marija (11), Henrik (10), Ulrik (7).

XXIV. seznam (Službeni list 3. dec.) obsega naslednjih 239 oseb (v oklepajih starost in rojstni kraj):

Občina Stari log

Polom: Höglter Rihard (44), Rozalija roj. Petsche (41), Marija (16), Zofija (14); Slegmund Josip (27), Brigita roj. Janesch (22), Rihard (1); Slegmund Ivan (70), Rozalija roj. Kikel (65); Slegmund Anton (43), Lina roj. Höglter (45), Neža (16), Zofija (13), Magda (10), Josip (26); Slegmund Franc (65), Marija roj. Mausser (53), Amalija (20), Ernest (17), Marija (13), Ema (11), Josip (22); Kösel poročena Hönigmann Zofija (79); Lobe poročena Mausser Ema (38), Olga (19), Zofija (12), Robert (10); Tellian por. Slegmund Marija (72, Beli kamen), Lobe por. Meditz Leni (63), Höglter Alojzij (48), Terezija roj.

za tista motorna vozila, last kmetijskih, industrijskih in trgovinskih podjetij, stavbenih, prevoznih podjetij itd., katerih poslovanje je obkrožnostnega značaja.

Čl. 3. Od dne objave te naredbe dalje se ne bodo odobrila motorna vozila, ki bi se preuredila na plinski generator ali na metan brez predhodne dovolitve iz člena 1.

Ljubljana, 3. decembra 1941-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Odgovorev popolnitve medicinske fakultete v Ljubljani

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odreja glede na pravilnik z dne 19. julija 1940. I. St. 21.413 prosvetnega ministrstva bivše kraljevine Jugoslavije o postopnem odpiranju semestrov na medicinski fakulteti kr. univerze v Ljubljani, na podlagi kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291 in ker smatra, da je zaradi vojnega stanja potrebno, odložiti na nedoločen čas izvedbo omenjenega pravilnika:

Člen 1. Izpolnjevanje študija od VII. do X. semestra in ustreznih znanstvenih institutov na medicinski fakulteti univerze v Ljubljani se odloži na nedoločen čas.

Čl. 2. Ta naredba stopi v veljavo z dnem objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 30. novembra 1941-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

Komisija za revizijo cenika zdravil

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino odloča glede na svojo naredbo z dne 2. decembra 1941-XX št. 167 o ustanovitvi komisije za revizijo in dopolnjevanje cenika zdravil in po zaščitni Lekarneške zbornice, kolikor se je tiče: Maver Stanislav, ravatelj d. d. »Salus« v Ljubljani, dr. Drobnič Ivan, šef-zdravnik Zavoda za socialno zavarovanje Ljubljanske pokrajine, Bakarčič Gvidon, dr. Kmet Stanislav, Piccoli Jurij Marij in Trnkoczy Josip, lekar-narji v Ljubljani, se imenujejo za člane komisije za revizijo in dopolnjevanje lekarniškega cenika Ljubljanske pokrajine iz člena 2. naredbe z dne 2. decembra 1941-XX št. 17.

Ta odločba je takoj izvršna in se objavi v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Ljubljana, 2. decembra 1941-XX.

Visoki komisar Emilio Grazioli

SPORT

Med deli in načrti

Iz razgovora z zaupnikom CONI-a o vsestranski delavnosti
vrhovnega sportnega foruma v pokrajini

Oni dan smo se sestali z zaupnikom CONI-a g. Burattijem in mnogo govorilo o sportu, predvsem seveda o delih in načrtih, ki se nanašajo na novi čas v Ljubljanski pokrajini. Redkokdaj se pomenimo tako podobno in mnogo bi bilo tega vsega, kar smo zadnjič slišali iz ust tukajšnjega predstavnika vrhovne sportne organizacije v Italiji. Prostor in še drugo nam nalagata, pa bodimo krajši, kakor je naša navada.

Za sport in njegov razvoj v pokrajini se Ekske. Visoki komisar in vsi, ki jim je poverjeno to delo, zavzemajo mnogo bolj kakor bi lahko sklepali povprečni poznavalec razmer. Prav do podrobnosti so proučili vse, kar so našli v sportu stojnega, takoj nato pa so se lotili dela, prvega organizacijskega, ki naj položi temelje za preusmeritev v nove razmere, potem pa tudi stvarnega, ki naj ustvari ne samo v Ljubljani, temveč tudi — in sicer tam v prvi vrsti — na delu pogoje za čim živanejšo udeleževanje sportne mladine in sodelovanja vsega prebivalstva v tem gibanju. V tem stremljenju velja ponovno poudariti veliko naklonjenost Visokega komisariata, ki je opetovano obljubil in tudi zagotovil vso moralno podporo in gmočno pripomoč, da bo sport v Ljubljanski pokrajini na novo zaživel v vseh panogah, ki so bile dozdaj udomačene v njej, in še v novih, ki jih dozdaj nismo poznali, tako da se bodo mladini odprle še nove možnosti za udeleževanje v sportu.

O velkem delu in mnogih načrtih, ki jih v tej smeri pripravlja in tudi izdeluje ljubljanski zaupnik CONI-a, bi bile za širšo javnost zanimive naslednje podrobnosti:

Pred kratkim je bil v Ljubljani ustanovljen zbor časomerilcev — poročilo o tem timu dogodek za zeleno mizo, ki prinaša tudi nekaj novega v naše dosedanje sportno življenje, smo objavili že včeraj — ki bo odslej s svojimi člani opravljal izključno vse posle z najprejnejšim orodjem na vsaki sportni prireditvi, in sicer merjenje časov s stoperilcem. Tej organizacijski strani na prireditvah pri nas vsaj dozdaj nismo posvečali največje skrbi in zato smo morali marsikdaj tarna nad sodniki, ki so bili obenem tudi časomerilci. Novo društvo bo skrbelo za to, da bodo te funkcije razdeljene smotno, tako da nam ta sprememba gotovo prinaša zboljšanje. Navsezadnje pa se časomerilec samim pod okriljem lastne organizacije obeta vse večja samostojnost kakor prej in slednjič — ob najbolj svečanih priložnostih — tudi majhna odškodnina za trud in izgubo časa. Časomerilski zbor ima svoj raison d'être in prepričani smo, da ga bo v bodoče tudi opravičil.

Po novem letu pravi pravi CONI novo včlanjevanje sportnikov vseh panog v pokrajini po verifikacijskem vzorcu, ki je uveden po ostalih pokrajinah. Verifikacijske prijave odn. izkaznice bo založil pokrajinski odbor CONI-a, jih razposlal posameznim zvežam, ta pa drugtvom, ki bodo nato opravila vse potrebne formalnosti med svojim članstvom. Izkaznice bodo po vpisih pri zvezi in pokrajinskem odboru vrnjene vsakemu aktivnemu sportniku v roke.

Za razširjenje sportnih panog, ki dozdaj pri nas niso imele pristajave — ali vsaj vedeli nismo zanje — ima CONI tudi svoje načrte. Misli na hokej na travi, za katerega je ponekod že nekaj zanimanja, računa s košarko, ki spada med najbolj zdrave sportne panoge, posebno za dekleta in razmišlja o zopetni uvedbi telovadbe, za katero upa — spet po dobrohodni naklonjenosti Visokega komisariata — dobiti čimprej eno najlepših telovadnic v mestu in potem tudi telovadbi pomagati do novega razmaha.

Najbolj pereče je seveda — tembolj, ker je termometer stalno pod ničlo in se bo morja z mrazom kmalu pojaviti tudi smeg — vprašanje zimskih sportov, smučanja in sporta na ledu. Glede smučarskih naprav so pri CONI-u predvsem mislili na skakalnico na Rožniku, čeprav je majhna in stisnjena med jarke in gozdiče, toda strokovnjaki in potrebna sredstva, ki so že na razpolago, ji bodo lahko še letos pomagala do vse drugačnih dimenzij. Če pojde vse kakor treba, bo še letos »nesla« 40 m daleč, pozneje nekoli pa bo tam okrog nje — vsaj v miniaturi — še marsikaj drugega, kar bi moralo biti v vsakem pravem smučarskem stadionu.

Precejšnje težave povzročajo iniciatorjem teh izpolnitve vprašanja neobhodno potrebne terena. Ne samo na Rožniku, temveč skoraj po vseh naših večjih in manjših krajih manjka za naglo doživitev načrtov v tej smeri zemljišča, praznega prostora, ki ga je na oko videti povsod dovolj, bolj ali manj neuporabljivi in vendar tako težko dostopnega za sportne namene. Če kdo, potem bi bile obične pred vsemi poklicane, da storijo svojo dolžnost v korist mladine in ji dajo na razpolago vsaj prazne prostore, kjer se bo lahko izživljala v sportu. Namen sportnega dela presega vsakdanje potrebe in naloge sporta so tako vzvišene, da bi morale najti odmev pri vseh onih, ki edločajo o takšnih problemih in so jim še dozdaj stali ob strani. Dajte mladini, da se posveti sportu, pa boste želi bogate sadove!

Še nekaj konkretnih podatkov
Proračunske postavke, ki so za prihodnje leto določene za razvoj sporta in telesne vzgoje v pokrajini, dosegajo vsino do 400.000 lir. Ogromen del tega denarja (najmanj 150.000 lir) je namenjen za izboljšanje obstoječih sportnih naprav, v glavnem pa za zgraditev novih sportnih prostorov, ki jih posebno primanjkuje v podeželju. V teh načrtih bodo najprej upoštevani glavni kraji po Dolenjskem in Beli krajini, kakor so Novo mesto, Kočevje, Črnomelj in drugi.

Druge postavke iz istega naslova se nanašajo na stroške za poslovanje administrativnih mest na sedežu CONI-a ter gostovanja in priprave najboljših atletov vseh panog za nastope izven doma. Pri tem je predstavnik federacije sportnih federacij ponovno naglasil načelo, da bo zagovarjal in dajal materialno pomoč, če le mogoče, posredno, to se pravi, da bo sportna društva podpiral z dčbovo sportnih potrebščin, s kreditirajo obnosnosti itd., ne

tem pa predvsem samo ona društva, ki bodo sport gojila strogo po amaterskih načelih in svojo delavnost usmerila čim dalje na široko ter privabila v svoj krog omo mladino, ki dozdaj še ni našla poti ali možnosti, da bi bila deležna sistematične sportne vzgoje. Zvest temu načelu spremlja ljubljanski CONI manj zaupljivo delovanje nekaterih ljubljanskih nogometašev, ki se vsak za svojim plotom pehajo za skromne lovorike, pri tem pa preživljajo krizo za krizo in iz dneva v dan trepetajo za svojo obstoj, ne da bi pri tem imeli pred očmi glavni smoter sporta — zbiranja naraščajo v sportnem taboru in njegovo vsestransko vzgojo.

V zvezi s tem je padla tudi beseda o našem nogometnem moštvu SK Ljubljani, ki se v bistvu tudi ne razlikuje preveč od ostalih ljubljanskih enajstoric. Zdaj čaka SK Ljubljano gostovanje v dveh ali treh italijanskih mestih in to bo za slovenske nogometaše huda preskušnja, saj bo to njihov prvi nastop v starih pokrajinah in od njega bo odvisno precej, kako se bodo v bodoče razvijali odnošaji med našimi nogometaši in ostalimi iz države. Če Ljubljanci to pot ne bodo mogli zadovoljiti razvaje italijanske publike, potem se jim seveda ni treba veseliti novih vabil in drugih gostovanj, nogomet pri SNZ pa bo spet preživljal nedeljo za nedeljo, kakršnih mu je mnogo minilo v pretekli sezoni. Zato ni odveč opozoriti tudi pri tej priliki vodstvo SK Ljubljane, naj pošlje na to potovanje moštvo dobro pripravljeno in naj ga po možnosti tudi izpopolni, kjer in kolikor le more, tako da bo ta turneja res pokazala vse najboljšee, kar premore Ljubljana na tem polju.

Med ostalimi sportniki, ki so zdaj najbližji dogodkom, so vsekakor prvi na vrsti gledali pri nas smučeh in oni na drsalkah. Smeki prvih je zaupnik CONI-a obvesnel tako, da bo zveza za zimske sporte pozvala nekaj na »boljših« v skupni tnežnji, ki se je med tem že pričel, kar velja v enaki meri tudi za del hokejskega moštva »K Ilirije, ki naj bi dohlo nekaj dobre šole na drsalski v Milanu. V ostalem je bila ta ekipa — kar smo tako že posneli po listih — povabljen na tekmo v Milan, toda žal na prezdognji termin, da bi se mogla odzvati dovolj pripravljena. CONI je v tej zadevi že obvestil milanske prireditelje, naj glede na tukajšnje vremenske razmere ne računajo z gostovanjem Ilirije pred drugo polovico januarja. Silva Pulmetova je s treningi že pričela, in sicer tudi v Milanu.

To so glavne misli, ki smo jih izmenjali na onem sestanku, tako da imamo zdaj spet nekaj več vplogeda v široko zasnovo načrte in podrobna stremjenja, ki jih razvija ljubljanski CONI ob vsestranski podpori Ekske. Visokega komisariata, ki želi tudi v sportu dati ljubljanski pokrajini čim več dokazov lojalnega in stvariteljskega dela.

Omejena potrošnja žganja v vsej Nemčiji

V celovškem dnevniku čitamo:
»Obžalujem gospod! Več kakor dvakrat vam ne morem natočiti žganja!« pravi natakar in skomigne z rameni. To zna tudi opravičiti z naslednjimi besedami: »Zganja imamo dodeljenega le še deleč prejšnje potrošnje. Saj drugače tudi ni mogoče: zlasti zdaj pozimi imajo naši vojaki na vzvodu več pravice do žganja kakor mi!« — Tu ne more nihče oporekati in vsako vč, da silce žganja blagodejno vpliva na človeka in da je žganje v majhnih količinah izvrstno sredstvo zoper bolezni prehlada. Torej se je treba zadovoljiti s tistim, kar dobimo. Seveda ta reč ni tako preprosta, kakor se vidi na prvi pogled. Posebej se razume, da gre velik del nakuhanega žganja v skladišče vojske, toda poleg tega so važne še nekatere stvari. V splošnem ni znano, da potrebuje vojska velike množice spirita za tehnične namene. Spirit iz krompirja je pa podlaga za 90 odstotkov celotne proizvodnje žganja. Očiten je torej dvojen vzrok za omejitve proizvodnje žganja: prvič je ljudstvu krompir bolj potreben kakor žganje, drugič pa mora biti zadosti spirita za tehnične naloge. V Nemčiji so zatorej takoj po pričetku vojne začeli omejevati žganje-kuho. To se izprva ni toliko opazilo, ker je bila letina ugodna in ker se je vsakdo lahko za daljšo dobo oskrbel z žganjem. Sele letos je bilo dodeljevanje žganja toliko omejeno, da znaša le še četrtno količine, kakršna je na primer bila od aprila do septembra 1939. Ta količina bo še nadalje ostala v veljavi, čeprav je pravica žganjekuho omejena na 75 odstotkov prejšnjega obsega. Omejitve, pravi list, se ne dajo preprečiti. Toda kdo bi se zavaljo tega razumnemu, saj so še druge važnejše stvari na svetu!

Radio Ljubljana

Sreda, 10. decembra 1941-XX.

7.30: Poročila v slovenščini. 7.45: Pesta glasba. 8.15: Poročila v italijanski ni. 12.15: Ljubljanski kvartet. 12.35: Koncert violinst. Karla Sancina. 13: Napoved časa, poročila v italijanski. 13.15: Komunique glavnega stana Oboroženih Sil v slovenščini. 13.17: Godba Kr. Karabinjerjev pod vodstvom mojstra Luigia Cirenica. 14: Poročila v italijanski. 14.15: Godalni orkester pod vodstvom mojstra Manna. 14.45: Poročila v slovenščini. 17.15: Koncert kornega dueta Trost—Slais. 19: Tečaj italijanske poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Opetna na glasbo. 20: Napoved časa, poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40: Fantazija iz Ottocenta, orkester in zbor pod vodstvom mojstra Petralia. 21.20: Koncert pol vodstvom mojstra Glna Gandolfa, v odmoru slovensko predavanje. 22.10: Koncert Ljubljanske kornega tria — Marjan Lipovšek klavir, Albert Dermelj violina, Cenda šedlbauer violončelo. 22.45: Poročila v italijanski.

Obnovite naročnino!

Zarotniški proces v Trstu

Zaslišanje izvedencev in prič

Trst, 8. decembra

Tukajšnje sodišče za zaščito države je v soboto končalo zasliševanje obtožencev iz skupine teroristov.

Sodišče se je odpovedalo zaslišanju nekoga kmeta Edvarda Melussia, nakar sta bila takoj zaslišana dva izvedenca, ki sta poročala o vrednosti v tujino sporočenih vojaških vestih. Zaslišana sta bila polkovnika Carones in Costamagna. Izvedenec Carones je prečital svoje izvedniško mnenje o poročilih, ki jih je deloma razširjal Josip Tomazič. Poročila so 1. približno natančna, 2. natančna, in 3. taka, katerih natančnosti ni mogoče ugotoviti. Med natančnimi poročili so nekatera taka, ki jih je prepovedano razširjati, druga so pa tajna. Med poročili katerih natančnosti ni mogoče ugotoviti, so tudi taka, ki so kompromitirala priprave in vojne udarnosti države. Polkovnik Costamagna je podal izvedniško mnenje o poročilih, ki jih je dajal Bobek. Tudi v tem primeru je izvedenec razdelil poročila v tri vrste. Med njimi so poročila katerih razširjanje je prepovedano in ki lahko škodujejo državi. V Bobekovem primeru poročila niso bila razkrita, kajti zavoj, v katerem se bila in katerega je Bobek vrzel ob aretaciji skozi okno svoje hiše, je padel v roke karabinerjev, ki so stražili Bobekovo hišo. Odvetnik Manassero iz Ruma je vprašal izvedenca ali je upošteval samo svojo vojaško izkušnost, ali pa zakon, po katerem je razširjanje prepovedano, kajti po tem zakonu je za vsako navedenih treh vrst poročil določena različna kazni, ki je določena od smrtne kazni do kazni 15 let ječe. Izvedenec sta izjavila, da sta podala izvedniško mnenje na podlagi veljavnih zakonskih odredb.

Obremenjevalne priče

Po izvedencih so bile zaslišane obremenjevalne priče. Prvi je bil zaslišan Canada, ki je izčrpnno poročal glede Bobeka, govoril o prvem sumu in ovadbi, ki je sedila, ko je pričela imela neizpodbitne dokaze o obtožencevi krivdi. Predsednik sodišča je pripomnil, da zatrjuje Bobek, da je položil zavoj z informacijami za vojaško vohunstvo na neki pohištveni del v svoji hiši. Priča pa je vztrajal pri tem, da je bil zavoj vržen skozi okno in da ga je pobral neki podoficer od straže na dvorišču. Priča je govorila o aretaciji Bobeka in Udovičev v vsehletni denarja, ki so ga našli v Udovičevi hiši in potrjuje dejstvo, da je ob aretaciji Bobek rekel Udoviču, ki je zanikal: Ne koristi da zanikaš, zdaj smo ujeti in o tebi bom lahko povedal še marsikaj.

Neki uradnik, ki je bil tudi zaslišan, je pripovedoval o delovanju obtožencev Čermela, Zidariča, Bobeka in drugih članov skupine. Priča je odšel v Ljubljano, da bi zasledoval delovanje Zelenove skupine. Tako je ugotovil, da je Čermelj seznanil Sosiča in Starca z jugoslovanskimi vojaškimi oblastmi s pomočjo Maja. Priča je vedela za delovanje skupine in je lahko ugotovila, da je delala za druge države. Zelen je bil v službi Anglije in celo jugoslovanske vojaške oblasti se obžalovala, da je bilo delovanje Zelenove skupine bolj v prid Angliji kot sami Jugoslaviji. Zelen je bil angleški agent in je vneto deloval v prid Anglije. Priča je izjavila, da je imel Čermelj velik vpliv na vso skupino in da je imel tesne stike z Zelenom in torej tudi z jugoslovanskimi vojaškimi oblastmi. Narednik vodnik obmejne straže Borgettij Claudio je potrdil vse, kar je izjavil v preiskavi. Z dovoljenjem svojega polkovnika je igral dvojno igro z obveščevalci skupine, da bi izsledil tudi ostale člane skupine. Predsednik sodišča skuša ugotoviti, ali je tudi obtoženec Ujčić sodeloval pri vojaškem vohunjenju, katerega duša je bil Bobek. Priča izjavila, da se je nekega dne sestala v Sv. Petru na Krasu z Bobekom in Ujčićem. Z Bobekom sta se razgovarjala samo o vojaških poročilih. Ujčić se je oziral ob strani. Sledilo je sojenje priče in obtožene Urbančičeve, ki je skušala zavrniti zatrjevanja Forgettijeva, češ, da ni vedela o odnosih med Forgettijem in Bobekom, ki je njen svak. Bobek je Forgettiju svetoval, naj ne vmešava tretje osebe v stvar, ko mu je Bobek naročil, naj izroči poročila svakinji. Slo je za važna poročila. Bobek pa je odgovoril: lahko jih izročiš, kajti ona je o tem poučena.

Vse to sta Urbančičeva in Bobek zanikala. Sodišče je Forgettija vprašalo, ali je govoril s katerim članom Bobekove družine. Forgettij je pritrdil in povedal, da ga je Bobekova žena ustavila zjutraj in mu rekla: Spijon, ti bom že pokazali! Zaslišani je bil nato narednik Aldo Monai. Bobek je zahteval od Borgettija neke skice, Forgettij pa je odgovoril, da ne zna risati,

ima pa prijatelja, ki bo lahko to nalogo opravil. Monai se je z dovoljenjem svojega polkovnika vmešal v stvar in je napravil dve skici ter ju izročil Forgettiju. Oba sta se potem sestala z Bobekom in Ujčićem v neki kavarni. Ko se je Forgettij razgovarjal z Bobekom, je Monai pri sosedni mizi govoril z Ujčićem. Monai je lahko slišal razgovor med Forgettijem in Bobekom, ki sta govorila o vojaških stvarih in tudi Ujčić je lahko sledil razgovoru. Tudi Ujčić je bil torej poučen o vohunski službi. Priča Luigi Scarabot, jetniški paznik in tržaški zaporu, je izjavil, da je Kosovel rekel Kosu, ko je Kosa peljal k preiskovalnemu sodniku v slovenščini: Govorj kakor smo se sporazumeli in ne boj se! Obtoženec Kosovel je to energično zanikal in je zahteval, naj Scarabot ponovi besede v slovenščini. Scarabot je to storil in tolmač je besede prevedel ter so bile v skladu s Scarabotovo trditvijo. Sledila sta Ada Boičič in Milan Sila, ki sta obiskovala šolo prof. Kosovela. Potrdila sta prišnje izpovedi, da sta imela sum glede tečaja slovenščine.

Nato je bil zaslišan komisar comm. Perla. Priča je nudi podrobnosti o politični usmerjenosti dnevnika »Jutro«. List je prihajal v kraljevino na podlagi mednarodnih sporazumov, toda bil je sovražen Italiji. Često je bil zaplenjen, toda po razdelitvi, ga je bilo težko vsega pobrati. Poročal je nato o zaslišanju Štuka. Štuka je prosil za besedo in je izjavil, da ga je komisar Perla opozoril, da mu preti smrtna kazen zaradi obtožb in je zaradi tega dobro premislil. Preden je odgovoril, je bil predvsem natančno odgovoril kajti od tega je zavisel njegov položaj. Jasno je, da je obtoženec komisarjevo opozorilo smatral za obljubo milosti. Zaslišan je bil nato komm. Castro, ki je odgovoril na nekatera vprašanja glede zaplenjenega pisalnega stroja. Odgovodele se je sodišče zaslišanju majorja Gagliardija glede tovar-

niške znamke zaplenjenega orožja in municije.

Jetniški paznik Alojz Cikorija

Sledilo je zaslišanje bivšega jetniškega paznika Alojza Cikorije (bivši Cicuta), ki je priznal svojo krivdo, ker je omogočil obtožencem, da so se v zaporih med seboj pogovarjali in ker je sprejel denar od družin dr. Štuka in Furlanija. Naslednja priča je odvetnik Luigi Ruzzier, tržaški župan, ki je bil poklican, da se izjavi o osebi odvetnika Tončiča. Izjavil je, da je bil Tončič prvi advokat slovenskega rodu, ki je prošil za vstop v pokrajinski sindikat odvetnikov. To tedaj dobjenih informacij je bil obtoženec sprejet v sindikat kot poštna in korektna oseba. Odvetnik branilec Turlo je vprašal pričo o Tončičevih naziranjih, nakar je odvetnik Ruzzier odgovoril, da je Tončič podpiral tesnejše sodelovanje med Italijo in Jugoslavijo, in si želel kulturno-politični in moralni napredek Slovencev v Italiji. Tudi župnik Virgilij Šček, bivši poslanec, je izjavil, da je Tončič stremel po italijansko-jugoslovanskem sodelovanju ter je deloval za duhovno, kulturno in politično uvrstitev slovenske manjšine v politični okvir fašizma. Izjavil je, da je srečal Tončiča drug dan po podpisu italijansko-jugoslovanskega sporazuma na trgu Oberdan in da je Tončič kazal svoje veselje sprico dogodka ter je rekel, da bo zbral skupino Slovencev, s katerimi bo odšel k Duceju in mu izročil spomenico ter se mu predvsem zahvalil v imenu Slovencev za sporazum ter mu predložil aspiracije Slovencev.

Uradnica v Tončičevi pisarni

Zaslišana je bila uradnica v pisarni odvetnika Tončiča Marija Abram, ki je služila pri Tončiču že 11 let ter je izpovedovala o poklicnem udejstvovanju odvetnika Tončiča in o upravljanju pisarne. Zaslišane so bile nato še razne priče v razbremenitev in obremenitev obtožencev. Po končanem zaslišanju priče je predsednik sodišča prekinil razpravo, ki se bo nadaljevala v torek zjutraj.

Slovenec — rešitelj pri železniški nesreči Junaško zadržanje strojevodje Juleta Vrhunca

Valjevo, decembra

V nedeljo, 30. novembra, se je zgodila 1 km pred postajo Umko na progi Beograd-Valjevo huda železniška nesreča. Od postaje Umke je proti postaji Obrenovcu oziroma proti Mostanici vozil dolg tovorni vlak. Ker je tam huda vzpon, ni mogel stroj zvelič vsega vlaka skozi tamoznjih dolgi predor. Zaradi tega so vlak razdelili na dva dela in je prvi del vlaka prepeljal stroj na postajo Malo Mostanica, dočim je drugi del vlaka čakal na odprti progi. Ko je stroj prišel še po drugi del, se je ta zaradi preslabih zavor sprožil in začel drveti v dolino. Nikjer ga niso mogli ustaviti in je hitel z brzino do 60 km.

Tisti čas je vozil proti Umki osebni vlak, ki odpelje ob 8.17 uri zjutraj iz Beograda. Zaradi megle je strojevodja osebnega vlaka komaj 200 metrov pred strojem opazil, da drvi nasproti vlak brez stroja: preko 10 tovornih vagonov! Strojevodja in kurjač

sta pri tem izgubila prisebnost in nista vedela kaj početi. Na stroju je pa k sreči bil kot potnik iz Beograda se vračajoči slovenski strojevodja Jule Vrhunec. Vračal se je z zdravniškega pregleda v Lajkovac, kjer je uslužben. Ta mož je takoj prevzel zapuščen stroj v svojo oblast in je vlak ustavil ter ga pognal nazaj. Na žalost ni mogel dobiti več prave brzine, da bi bližajočemu se tovornemu vlaku ušel, vendar je udarec ob trenjenju zelo omilil. Kljub temu je udarec zahteval dve smrtni žrtvi in celo vrsto težko in lahko ranjenih. Vsekakor je prisebnost slovenskega strojevodje, ki niti ni bil v službi, rešila potnike vlaka pred katastrofo, katere posledice si je težko zamisliti. Vsi potniki so izkazali našemu tovarišu Juletu Vrhuncu iskreno hvaležnost za njegov junaški in obenem življenjsko nevarni čin, s katerim je rešil mnogo človeških življenj.

Nemška nramnost v narodnem socializmu Predavanje dr. Hofferja v Gradcu o novem svetovnem nazoru

Gradec, 4. decembra.

V Gradcu so zbudila pozornost predavanja, ki jih je začel prireditelj dr. Henrik Hoffer, pokrajinski izobraževalni vodja (Gauschulungsleiter). Protokoli četrtke je prvič predaval o bistvu nemške nramnosti in ker je predavanje zbudilo izredno zanimanje, ga je sponi ponovil. Dr. Hoffer je, kakor čitamo v graškem dnevniku, dal »slovo« vzpodbudo, da se postopale povzpe v najvišje višave narodnosocialističnega svetovnega nazora, čigar bistvo je — svoboda. Dr. Hoffer preprčuje nemško inteligenco, da narodni socializem ni samo politični pokret, marveč — novo nemško verovanje. Dr. Hoffer je izjavil:

Kogar je prevzel narodno-socialistični svetovni nazor, četudi le delno, ga sila k temu, da se vedno bolj pogloblja vanj. To poglobljanje je pa obenem borba s starimi svetovno nazorskimi silami, v katerih so ljudje doslej upali najti svoje najgloblje zavetje. Tako poglobljanje zahteva od človeka odločitve, za katero je pogostokrat potrebna huda notranja borba. Take odločitve so pa neobhodne, kajti vrednote, h

katerim se končno priznamo, same po sebi izključijo celo vrsto drugih vrednot. Take vrednote in njihovo priznanje ali zanižanje so v neločljivi zvezi s krvjo in plemenom. In tako si lahko razlagamo, da je tisto, kar nekomu pomeni največjo vrednoto, za drugega brez pomena. Nemcem je na primer hrabrost najvišja vrednota. Če vojak na fronti v varnem položaju zagleda postojanko, od koder bi se dal doseči večji vojaški uspeh, bo skočil tja, čeprav je verjetno, da ga bo pri tem zadela krogla. V taki odločitvi je moč žrtvovanja za višji namen. To je sposobnost za samoodgovornost, ki je Nemcem v pretežni večini lastna. Židu pa junaštvo nič ne pomeni, je zanj brez vrednosti, ker nasprotuje njegovemu osebnemu dobremu počutju.

Bistvo nemške nramnosti, je nadaljeval dr. Hoffer, je osebna odgovornost, svoboda odločitev za dobro, ne da bi pri tem človek mislil na lastno blaginjo. Tako zadržanje brez junaštva ni možno. Takemu svobodnemu življenju ni ne pomenijo zakoni in predpisi, ki mu zagotavljajo vse dobro na zemlji. Čemu so sploh potrebne

te reči tako jasne, da bi zagrabila z večjo močjo, tem bolj, ker se umiljivost posebnih partij izgublja v petju, kjer se tudi dorašemu marsikaj izgubi. Ne vem, ali je spevoigra najprej oblika za obdelavo mladini namenjenih pravilic.

Lipah-Gregoričev »Desetnice« je režijsko pripravil in insceniral Emil Frieh, ki je skušal dati dvoru in skupinam dvorjanov z njih kostumi nekaj bleška, pravilicemu okoliu pa prelest in tajnost, ter oživiti dejanje s plesnimi vloži. Tistega opojnega sijaja pravilicnosti in lepote, ki mladini zastavlja dihi in ki tudi starejšega potegne za seboj, pa seveda ni pričaral, saj nudita že dramska snov in glasba premalo oporišča za močnejše prijeme.

Izmed izrazito dramskih vlog je treba omeniti predvsem Modesta Sancia v vlogi norčika, ki s svojimi nastopi zabava občinstvo, vendar pa otroci marsikje ne razumejo pravega smisla njegovih dvotipov in opazk. Avtor igre Fran Lipah nastopa v vlogi kralja. N. Španova pa v vlogi kraljice. Nadalje sodelujejo A. Sladojev, B. Sancia, E. Barbičeva, Z. Planecki, M. Sladova, M. Koširjeva in K. Marek in člani zbora in baleta.

»Desetnice« ne zapušča tistega močnega vtiska, ki bi ji zagotovil trajno uvrstitev na naš nič kaj obilni mladinski repertoar: vendar bi bila kot domače, s plemenitim optimizmom prežeto delo vredna večje pozornosti, kakor sta pokazali prvi dve predstavi.

Pogled z glasbene strani

Glasbeni del »Desetnice« je obdelal Janko Gregorc, ki je posamezne glasbene točke vsaj deloma prilagodil vsebinskemu poteku. Vendar povsod med glasbo in vsebino ni bilo popolne dolednosti, kakršna bi bila potrebna v smislu neobhodno nuj-

brezpogojno obvezne norme, kakršne so na primer strnjene v židovskem dekalogu, če so Nemcem kot samo po sebi umevno prirojene v krvi. Velike nramstvene odločitve so odvisne od človeka samega. Pogostokrat — pravi dr. Hoffer — se tudi danes čuje vprašanje, kakšen »nadomestek« pač nudi narodno-socialistični svetovni nazor tistemu, ki zapusti katerikoli stari svetovni nazor ali katero koli vero. Vsi tisti, ki tako vprašujejo, naj raje še ne storijo odločilnega koraka in naj ostanejo v tisti veri, v kateri so, kajti oni so še priklenjeni na stari nazor in to se pravi: oni še niso svobodni. Samo tisti, ki je res zasidran v novem svetovnem nazoru in spozna veličino življenja v dolžnosti, pokornosti in notranji svo-

bodi, samo tisti, ki je spoznal ponos žrtvovanja za Adolfa Hitlerja in njegovo idejo — tisti ne vpraša po »nadomestku«. Tak se tudi ne razgladuje po nadnaravnih zakonih, ki naj bi mu uravnavali njegovo početje. Tak človek najde svoje merilo v samem življenju velikih Nemcev, ki so delovali za svoj narod. Vodja Adolf Hitler, največji Nemec vseh časov — končuje dr. Henrik Hoffer — je obvezno merilo za celotno nramstveno početje narodnih socialistov. Nemci so na poti k Adolfu Hitlerju in se mu približujejo, če se vsemmer izprašujejo: Kaj neki bi Vodja storil v takem ali podobnem položaju? Tako nosijo narodni socialisti živ zakon v sebi.

Sadjar ima v decembru važna opravila

V decembru je sadnemu drevju odpadlo že vse listje in drevo je zaspalo v zimsko spanje. Drevo sicer počiva, ne počiva pa njegovi sovražniki. Nevarna sta mu voluhar in zajec. Voluhar se v tem času preseli iz njiv v sadovnjak in objeda sadnemu drevju korenine. Njegovo delo je tem lažje, ker ga zakriva zemlja. Kjer se pojavi voluhar, napravi občutno škodo. Napreden sadjar ga preganja, kjerkoli ga le more. Odkriva njegove rove in nastavlja pasti ali ga tudi zastruplja. Zelo uspešno in zanesljivo ga uniči, če v voluharjev rov vtakne primerno velik kos namočenega karbida in rov zadelša. Karbidov plin se širi po voluharjevih rovih in ga zadušiti.

Kdor še ni drevja zavaroval proti zajedemu delastemu zobu, naj to prepotrebno delo nujno izvrši. Najhitreje opravi, če deblo namaže s govejo krvjo, kateri se primeša nekoliko ugašenega apna, kravljica in nekoliko arborina. Nekateri ograde debela v primerni višini z lesenimi ograjami iz lat ali palic, premožnejši sadjarji pa napravljajo tudi žičnate mreže. Ovičanje s slamo ali koruznico, kar tudi nekateri delajo, ni posebno priporočljivo. S tem je sicer mlado drevesce proti zajcu zavarovano, je pa varno zavetje škodljivemu mrčesu in daje drevju preveč toplote.

Poljski pridelki so že pospravljeni, zato ima sadjar najugodnejši čas, da osnaži in očisti sadno drevje. Vse od drevesnih bolezni in raznih drugih sadnih škodljivcev napadene veje je treba odstraniti, jih izrezati ali odžagati. Odstraniti je tudi treba vse vodne poganke in vse poganke iz

korenin ob deblu. Očistiti je treba deblo hrapavega lubja, ki je odstopilo, kajti v njem se skrivajo razni škodljivci, ki imajo tam varno zavetje.

Sadno drevje potrebuje tudi dobre hrane v obliki gnoj, komposta ali gnojnice. Za tako gnojenje je najprimernejši sedanj čas, z razredeno gnojnico pa gnojši proti spomlad. Gnoj ali kompost potreseš pod drevesno krono, da ga dež ali snežnica izpira in spravlja pod zemljo. Se bolje pa je, če okoli drevesa izkoples kolobar, vanj nasuješ gnoj in ga spet pokriješ z rušo. Ko je sadno drevje tako očisto in pognojeno, se uporabi še sadna škropilnica in se drevje nabrizza z 8 do 10 odstotno arborinovo raztopino, ki zada učinkovit udarec vsem sadnim škodljivcem.

Sadje, spravljeno v shrambi, je treba večkrat pregledati in odstraniti vse gnilo ali nagnjeno ter ga takoj uporabiti. Gniliha rada prehaja na zdravi sad, zato je to delo neobhodno potrebno, da se zdravo sadje čim dalje časa obdrži.

Prof. Rudolf Lavrenčič

Še vidim, ko sloviš, prirodar strumni drhtel v klopet razvajani kolendici, potop, lenuh, navihani podmenčič, še muha sliši v šoli se brezsumni. Pred puško gre ti medved volk, jelenčič — tako latinščno v družbi brumli — umika tvoji krogli se dumdumni. Lavrenčič da si prav za prav LOVRENČIČ.

Prijatelj lovec in naravoslovec, tedaj ko nisi še pod zemljo začel, lovila te okrog je vojna vihta. Težko se boš na večnem lovu znašel na jeziki dali smo ti laški novec in molčaj boš nallik jelenu šihla.

Kynegós Psyllon

Kulturni pregled

Gledališki krst „Desetnice“

Pogled z dramske strani

Eden izmed vodilnih igralcev naše Drame Fran Lipah je doslej že z več deli izprizal zmogljivost svojega peresa, prav kakor odrsko izkušnost in tisto pri slovenskem človeku bolj redko vrinlo, ki se imenuje humor. Mladinska igra »Desetnice«, h kateri je mladi skladatelj J. Gregorc prispeval glasbeni delež, je Lipahov poizkus mladinske spevoigre. Motiv desete sestre, ki mora prav kakor deseti brat po svetu, je posnet iz naše narodne pesmi in združen z mednarodnim pravilničnim motivom o zakletem kraljeviču, ki ga reši nadolžna kraljica. Na pravilnična ekspozicija ožotne pesmi o desetnici je omogočila piscu, da razvije štiri slike pravilničnega in komičnega dogajanja in da razdeli dejanje v prizore iz dvornega življenja in v Marijetično potovanje po svetu. V družbi dobrosrčnega dvornega norčika Le-ta odkrije svet zakletega Borjana, čigar prstan je odločil usodo ljubke desetnice. Vsa zgodba ima kajpak srečen in vesel konec, saj postane desetnica Borjanova žena in Borjan, ki je premagal devet zlobnih snubcev devetih hudobnih kraljevičev hčera, zavladava z Marijetico v tej bajni deželi.

Motiv desetnice, ki mora z doma in bliž brez strehe po svetu, je dobil v Lipahovi mladinski igri lahen prizvok bolesti in muk vseh brezdomcev, ki so bili morali kdaj zapustiti svoj prijetni dom in kreniti na negotova pota v svet. Temu žalostnemu motivu je Lipah prilizil dokaj optimistične vere in ga naslonil na izpodbojno misel, da se dobri ljudem poplača njih vztrajno

upanje in s trpljenjem združena ljubezen. Ta morala Lipahove igre je položena v neoriginalno, vendar otroško fantazijo mikajočo pravilnično snov. Dvor, ki spominja na dvor v Prokofijeva operi »Zaljubljen v tri oranže« ter pravilnične lepote gozda z vilami in raznimi posebej imenovanimi naravnimi silami, dajeja igri fantazijski prostor, da se v njem — čeprav ne posebno živo in močno — razvija domišljija mladih gledalcev. Dramatsko gibalno igre je sama zgodba o deseti sestrki, ki jo starejša sestre s svojimi snubci poženo z doma, dokler ne zmaga dobro nad slabim, kakor je navada v pravilnicah in žal ne še pravilo v življenju. Vse dejanje pa veže in s humorjem prepleta dvorni norček Škorček, ki skrbi z raznimi domisleki in burkastimi besedičenjem za zabavo in razvedrilost.

Svet mladinske pravilnice, spremenjene v dialoge in prenešene na zahtevni odskri prostor, je bil vsekdar svet zase. Samo nekatere priljubljene obdelave si soogle pridobiti trajno naklonjenost najmlajšega občinstva, ki ima za take reči morda stroža in določnejša merila, kakor jih imamo dorašili. Mogli bi reči, da je Lipahova igra po svoji osnovni ideji (smisel desetnice: gata trpljenja, ki ga upanje v dobro izpremeni v zmagovitost veselje) in po velikem delu norčkovih humoristično-ironičnih domislekov, malce previsok sad za mladino pod desetlet letom, najvažnejše »občinstvo« takih iger. Kdor pa se dotopa do smisla igre, tega že malce moti ostala, ne posebno mikavna in originalna pravilnična navlaka. Tudi preko desetega leta niso vse

nega, organskega spajanja. Stilistično je zajel skladatelj svojo glasbo romantično, skladno dogajanju in po kvaliteti na tisti višini, na kateri se običajno giblje njegova glasba v ostalih podobnih delih, ki smo jih imeli priliko slišati, oziroma videti. Dirigiral je orkestru skladatelj sam in je glasbeno izvedbo pripravil prav ugodno; spodbetka sicer ritmično v orkestru samem in med nastopajočimi pevci ni bilo prave soglasnosti, kar pa se je v teku igre izboljšalo ter so v tem pogledu dosegli izvajalci pravilen odnos.

Režiral je Frieh, ki je izbral možnosti, izhajajoče iz dela samega, ugodno. Vsekakor je pa bil oder mestoma preveč natrpan, kar je prav gotovo bilo odvisno tudi od vsebinskih zahtev. Scenarija je bila prav slikovita in v primeri z razpoložljivimi sredstvi dobra. Vodilno vlogo Marijetice je igralski in pevski prav lepo izvedla Barbičeva, ostale vloge pa so prav tako zadovoljivo prikazali vsi ostali. Tudi zbor je svojo vlogo rešil vsem sodelujočim prilagojeno in ugodno. Splošni videz celotnega potoke »Desetnice« je bil zadovoljiv in bo delo glede odnosa malega občinstva verjetno uspešno. Sam pa sem ob krstni uprizoritvi »Desetnice«, posebej z glasbenega stališča, imel vtis, da bomo morali še nekoliko časa potpeti na slovensko mladinsko opero ali opereto, ki bo zadočila vsem kvalitativnim zahtevam v čistem glasbenem in psihološkem pogledu. To ob spominu na nekatera slična dela, ki sem jih videl izvedena ali pisana v češkem gledališču.

Knjiga kot zdravilo

(Iz zapiskov knjigoljuba)
O knjigi kot diagnostičnem in terapijnem sredstvu je bila že večkrat beseda

Pri tem se je poudarjal nje pomen za posameznika: da mu je tolažilnica v nevoljah, kažipot iz zagat, pripomoček k ustvaritvi notranjega ravnotežja, izpodbojevalni duševni čimtelj pri zdravljenju živčne telesnega zla in podobno. Ta vpliv knjige (in zopet mislim samo na dobro knjigo visoke vrednosti, ne na tisto, ki nadomešča drugo zabavo ali »pomaga« pri prebavi ter učinkuje uspevalno) sodi med številne funkcionalne znake književnosti in je bil že mnogokrat izpričan. Mar niso knjige kakor Sveto pismo, Senecova pisma, Marc Aurelova razmišljanja, Pascalove Misli in druge uspešno pomirjevalno sredstvo v tolikih nevesočnostih in tegobah življenja? Zdravljenje z duhom, konkretno tudi: zdravljenje s samosugestijo in sugestijo, je v določenih primerih splošno priznana zlasti dandanes, ko se v medicini zopet uveljavlja spoznanje o aktivni vlogi bolnikovega subjekta pri zdravljenju nekaterih, zlasti neorganičnih bolezenskih stanj.

Knjiga pa je zdravilno sredstvo tudi v življenju človeških kolektivov, za njihove duhovne in moralne krize, zoper tisto močno zastrupljenje moralnega značaja, ki prihaja od nakopčenja zla in čigar zdravljenje je bilo v vseh kritičnih dobah največja naloga slehernega duhovno kulturnega vodstva.

Te dni sem našel in znova prebral anekdoti, ki jo je bil prireditelj pred leti neki inozemski dnevnik o »knjigi in duhovni knji« . Ta prispevek k »diagnosi in terapiji časa« vsebuje odgovore več kakor štiridesetih intelektualcev iz raznih evropskih oz. cel. Umiljivo je, da izkušeni ljudje iz kroga pisateljev, znanstvenikov in umetnikov ne vidijo v knjigi in književnosti čudežnega zdravila zoper poglavitne nepravilne časa in da se jim premagovanje dobe s knjigo zdi nekaj podobnega, kakor sodelovanje

Usate lampo Osram D perchè queste utilizzano nel miglior modo l'energia elettrica che consumano, assicurandovi così economia nella spesa d'illuminazione.

Rabite žarnice Osram D, kajti samo one Vam zagotavljajo varčevanje v stroških za razsvetljavo, ker vporabljajo električno silo na najkoristnejši in izdatnejši način.

OSRAM-D

da luce a buon mercato
Vam nudi luč poceni!

Diffida

L'ISTITUTO «EMONA» S. A. — Istituto Agricolo Immobiliare di Lubiana, che ha comperato tutte le proprietà agricole e forestali degli alligati tedeschi emigranti da questa Provincia, compreso il bestiame, le macchine e i prodotti del fondo (legna da ardere, fieno, granoturco, patate, ecc.) diffida chiunque dall'acquistare detto bestiame e prodotti presso gli allogeni optanti, che hanno assunto impegno di non venderli direttamente. — Per eventuali acquisti, rivolgersi invece all'Istituto «EMONA» in Kocetje.

Svarilo

DRUŽBA «EMONA» S. A. Istituto Agricolo Immobiliare v Ljubljani, ki je kupila od nemških izseljencev Ljubljanske pokrajine vso poljsko in gozdno lastnino, vključno živino, poljedelske stroje in pridelke (drva za kurjavo, seno, koruzo, krompir itd.), svavi vsakogar pred nakupom omenjenih živine in pridelkov od optantov, ker so se isti obvezali, da ne bodo neposredno sami prodajali. — Za morebitne nakupe obrnite se na družbo «EMONA» S. A. v Kocetju.

Kronika

* Dva nova romana, prvi mladinski, drugi za odrasle, oba pa zanimiva in napeta, bosta začela izhajati v prihodnji številki »Domovine«. Kdor se hoče naročiti na »Domovino«, naj torej stori to še ta teden, da bo dobival oba romana takoj od začetka. Do konca leta bo dobival list vsak zastojnik, kdor plača naročnino vsaj za prvo četrtletje 1942. Naročnina je zelo nizka, saj znaša za četrta leta samo štiri lire in pol, torej znesek, ki danes skoro ne pride v poštev. Opozorite na »Domovino« tudi svoje znanke in prijatelje!

* Smrt orvetskega škofa. V Orvietu, ki slovi po znamenitem vinu, je v petek jutraj umrl škof mons. Salvatore Fratocchi v visoki starosti 86 let.

* Kupujem vske kože divjačine, listice, dihurje, vidre, kune itd. po najvišji dnevni ceni. — Kožušina Danilo Predalič, Ljubljana, Sv. Petra cesta 18. (—)

IZ LJUBLJANE

u— Novi grobovi. V kapeli sv. Nikolaja na Zalah bodo danes ob 11. prve žalne slovesnosti ob krsti inž. mont. Famouša Emmerja, edinega sina višjega tehn. svetnika inž. Frana Emmerja, ki je nenadoma preminul, nakar ga prepelja v Kranj, kjer ga ob 16. polnoči v domačo grudo. — Iz kapelice sv. Marije na Zalah je bil večeraj popoldne pogreb Pibuševnega Andrejčka, sina g. inž. Pipušja, na pokopališču k Sv. Križu. — Na župnem pokopališču v Stični pa so na praznik dopolne zagrebi go. Ivano Asoljvejo, rojeno Bradasko, vdovo po sodnem oficijahu. — Pokojnim blag spomin, ostalim pa naše iskreno sožalje!

u— Pogreb g. Karla Krušiča, zvonarskega mojstra v pokolu in meščana ljubljanskega, ki je na praznik v 87. letu starosti umrl po kratkem in mučnem trpljenju, bo danes ob 14.30 iz kapelice sv. Jakoba na Zalah na pokopališču k Sv. Križu.

u— V cvetu mladosti je umrla gđ. Ed. Fedora Zupanova, hčerka arhitekta Ivana Zupana. Mladenko, katero so ljubili vsi, ki so jo poznali, je pred dvema letoma napadla zavratna morilka — jetika ter vztrajno izpodjedala korenino mladega življenja. K večnemu počitku jo spremimo danes ob 15.30 iz kapelice sv. Franciška na Zalah k Sv. Križu. Pokojnici blag spomin, rodbini pa naše iskreno sožalje.

Valeska Vetter, rojena Illeg, stanujoča Medvedova cesta št. 5 b opozarja vsled neprestanih zamenjav, da ni identična

z gosposko Kordulo ali Vando Vetter, stanujočo Medvedova cesta št. 5.

u— Železniškim upokojencem v vednost. Ker se je število članstva društva železniških upokojencev znatno znižalo, se je društvo razšlo. Malenkostna imovina se je odstopila železniškemu odboru za socialno pomoč pri železniški direkciji v Ljubljani; ta odbor podpira tudi priseljenke upokojence, ki so brez pokojnine. Ker je pri banovinskem društvu državnih in samoupravnih upokojencev v Ljubljani (Wolfova ulica 10/II) včlanjeno že večje število železniških upokojencev, je nujno potrebno, da se še ostali pridružijo, da bomo imeli močno, enotno društvo vseh upokojencev, kjer bomo delovali in nastopali s skupnimi močmi. Železniški upokojenci imajo v tem društvu že

satelja: »Telesu je treba presnega kruha, duha pa zahteva kruha, ki nikdar ne postara.« Kje naj najdemo to hrano, če na v delih, ki so shranila svežost človeškega genija, v najdragocenejši zapuščini vseh časov, narodov in pokolenj?

Izmed odgovorov, ki konkretno navajajo takale »zdravilne knjige«, mi najbolj ugaja tale seznam, delo tankočutnega človeka in poznavalca duhovnih dobrin človeštva: Platona »Apologija« in »Phaidon«, zvezek misli iz Epikteta, Heraklita in Aristotela, »Odisseja«, Laotseov »Tao-te-king«, sv. pismo stare in nove zaveze, Marca Avrelja Dnevnik Tomaža Kempca »Imitatio Christi«, »Rubayate Omarja Chajama, Plutarhovi življenjski, Cervantesov »Don Quijote«, Montaignovi eseji, Pascalove »Misli«, Emersonovi eseji, ves Aristofanes (zlasti »Oblake« in »Vitezje«), ves Dante, Molière, Goethejeva »Pesnitev in resnica«, Tolstojeva »Vojna in mir«, Stendhalov »Rdeči v erom«, Manzonijska »Zaročenca« Reymontovi »Kmetje«, Gogoljeve »Mrtve duše«, Dostojevskijev »Spomin na mrtve hiše« in še nekatera dela iz novejšje literature. Tem knjigam bi dostavil vsaj še Goethejevo »Razgovore z Eckermannom« in Leopardijeve pesmi, prav kakor pesmi našega Prešerna, zlasti Sonete nesreče, iz naše sodobne književnosti pa Cankarjeve »Podobe in sanje«.

Seznamu »pomirjevalni« in duhovno zdravilnih knjig intelektualnega človeka, seznamu, ki bi se dal v podrobnosti še močno razširiti, dostavlja udeležene ankete nekatere podobno učinkujoče glasbene stvaritve: Palestrinov »Missa« papae Marcella, Bachov »Matejev pasion«, Scarlattijeve in Vivaldijsve komorne skladbe,

vzdolž tržnice. Trimojste in Zmajski most stojita nekako v isti višini. Vodnikov trg na sredi med njima ob Ljubljani pa je približno poldrugi meter nižji. Zdaj še ni mogoče izravnavati vsega Vodnikovega in Pogačarjevega trga z višino tal ob tržnici. Ta dela bodo postala nujna šele takrat, ko bo preurejen vs trg.

u— Koncerti Akademskoga pevskega zbora so bili vedno najbolj privlačni vokalno-glasbeni dogodki v Ljubljani. Zato bo brez dvoma koncert APZ v petek 12. t. m. privabil vse ljubitelje lepe pesmi in petja v »Union«, kjer bomo slišali izbrane perle iz znanih koncertnih programov APZ.

u— Ga. Viktorija Budin. V Ljubljani je v ponedeljek umrla gospa Viktorija Budin iz Dornberga pri Gorici. Pokojna je bila po rodu iz Ajdovščine na Gorškem, iz znane Poniževne družine. Poročena je bila z Ivanom Budinom, bivšim veleposrednikom in upravnim svetnikom Vipavske železnice. Po smrti svojega soproga pred leti, se je preselila k svojim sinovom in hčerki, živčnim v bivši Jugoslaviji. Vse otroke je vzgojila, kakor velava dolžnost slovenske matere. Pogreb ugledne in po vsem Gorškem znane gospe bo danes ob treh popoldne iz kapelice sv. Krištofa na Zalah k Sv. Križu. Slovenski materi ohranimo časten spomin, sinu Božidarju, hčerki Grozdani in ostalim sinovom pa izrekamo naše iskreno sožalje.

u— Poroka. Na praznik sta se poročila v cerkvi sv. Antona na Viču g. inženjer Jože Richter in gđ. Anica Mihčičeva. Iskreno čestitamo! (—)

u— Od doma je odšel 12letni svetloasi deček Drago Kamšak, oblečen v temnosivi plašč, modre hlače in škornje. Kdor ve kaj o njem, naj ga izroči oblastu ali naj ga pripelje na dom: Ljubljana, Rimska cesta 5. (—)

u— Vrtnarska predavanja pri Sadjarški in vrtnarski podružnici Ljubljana I. V sredo dne 10. t. m. bo predaval g. nadzornik Josip Strekelj o ssaženju in redčenju, o pomlajevanju in precepjanju sadnega drevja in grmičja ter o vzgoji pravih krošenj dreves. Začetek točno ob 18. (še) uri v kemijski predavalnici na I. dr. realni gimnaziji v Vegovi ulici. Vstop prost.

u— Licenciranje žrebov v Ljubljani bo v petek 12. decembra ob 10. na mestni pristavi v Povšetovi ul. 12. Mestni gospodarski oddelk opozarja vse lastnike dveh in večletnih žrebov, da jih morajo pripeljati na pregled zaradi rednega licenciranja.

u— Za mestne reveže je polarila trdnja Janko Česnik, Lingarjeva ulica 1, namesto venca na krsto pok. g. A. Šarabona 150 L; g. Olga in g. Anton Kajfeč, sodnik, Stari trg 28, sta pa nakazala 150 L namesto cvetja na krsto svojega sorodnika g. Viktorja Medena. Mestno poglavarstvo izreka najtoplejšo zahvalo tudi v imenu podpiranih.

u— Nezaidane parcele v mestnem središču. Ljubljana se je doslej v glavnem razvijala v svoji neposredni okolici. V njenem središču med železniško progo, Tobacno ulico, Groharjevo cesto, Gradaščico, Ljubljano, Gruberjevim prekopom, Domobransko, Jegličovo, Lipičevo, Smartinsko cesto in železniško progo pa je še precej nezaidanih parcel. Nekatero so odlični vrtovi in bi jih bilo škoda zazidati, v največ primerih pa so na mestu, kjer bi morale stati večnadstropne palače, razna skladišča in podobno. Vsa ta zemljišča so primerna za večje zgradbe, ki so v središču mesta edino primerne. Seveda, tudi nezaidana zemljišča so potrebna in morajo ostati kot rezerva bodočnosti. Zazidava nunskega in frančiškanskega vrta je zaenkrat zaključena. Pravilni razvoj vsakega večjega mesta zahteva, da je središče na gostu zazidano z večnadstropnimi palačami, kar je v vsakem pogledu cenejše, tako zlasti glede kanalizacije in cest. Z malimi vrtovi odane vile so res lepe, vendar njihovo mesto ni v središču. Dandanašnja Ljubljana je tako velika, da bi bilo, če bi bila drugače zazidana, na isti površini prostora za najmanj 250.000 ljudi.

Iz Goriške pokrajine

Umrli so v Gorici 58letna zasebnica Marija Frančiška Obljubek, vdova Togun, 53letni posestnik Andrej Blažič, 77letna zasebnica Marija Škarabot, vdova Battig, 79letna Terezija Brezgar, vdova Čehuta, 75letna zasebnica Frančiška Žužek, vdova Florenčin, 71letna solarka Josipina Kacin, 71letna zasebnica Ana Kraševič, 86letni posestnik Franc Sokol, 73letni posestnik Andrej Vižintin, 56letni delavec Franc Mladovan, 32letni Peter Likar, 21letna Danijela Šabec, 81letni kurjač Anton Nanut, 51letni trgovec Andrej Culot, 14letni pastir Franc Kovačič, 46letna zasebnica Matilda Bratkovič, 21letni posestnik Henrik Hvala, 33letni električar Rihard Černe in 46letni delavec Roman Bandelj. — Na oklicih sta para mizar Rudolf Vidic in tekstilna delavka Bernarda Pavlin ter električar Edlin Boberaj in zasebnica Pavla Kanceler.

Haydnovo »Poslovitno simfonijo«, Mozartove koncerte, Schubertovo »Nekonečno«, Beethovno šesto, osmo in deveto simfonijo, prav tako kakor njegov violinski koncert in zadnje kvartete, ter Čajkovskega »Tragicno«.

Ni dvoma, da je knjiga kot posredovalka napačnih idej povzročila mnogo zla, vendar obstoji zoper to zlo uspešno sredstvo v čim večjem širjenju visokih, povzdignjenih stvaritev človeškega uma in srca. Brez tega blagega in ozdravilnega sredstva bi ostale premnoge duševne rane nezacejene; z njim se včasih težkoče in muke življenja spreminjajo v višje spoznavne, v rodovitna doživljanja, ki pomenijo premaganje bolesti, nje preosnovno v delo, v boj zoper zlo, v stvarjalno radost močnih in osrečujočih duš.

ZAPISKI

Spominu dr. J. Ivana Laha. Danes bi praznoval šestdesetletnico slovenski pisatelj in publicist dr. Ivan Lah, ki ga je poželja smrt pred več kot tremi leti. Spominjamo se s pleteto dolgoletnega sodelovanja, prikupnega idealista in romantično navdahnjenega avtorja vrste zgodovinskih povesti iz preteklosti našega naroda, vnetega prevajalca in razgledanega posredovalca v kulturnih stikih z drugimi narodi. Njegova osebnost je ostala v neizbrisnem spominu vseh, ki so ga poznali in z njim sodelovali. Njegov grob pri Sv. Križu označuje nagrobnik s kipom N. Pirnata. Tja bo danes vsaj v duhu romala množica njegovih prijateljev in znancev.

Gledališče v Italiji. »Società Italiana degli Autori ed Editori« je izdala knjigo »Lo

Nesreča pod avtom. V goriško bolnico so pripeljali 52letnega Roka Nemca, ki ga je pri St. Petru podrl neki avtomobilist in mu prizadel precej nerodne poškodbe.

Iz Tržaške pokrajine

Zasedanje odbora Zveze trgovcev. Pred dnevi je bila seja odbora Zveze trgovcev pod vodstvom predsednika Francesca Paola Petrina. Predsednik je odboru pri tej priliki predstavil novega ravnatelja pisarne Alda Fedelija ter pozdravil osem novih članov odbora. V nadaljnjem poteku seje so bila v razpravi aktualna vprašanja o racioniranju življenjskih potrebščin in posebej se predpisi o novem načinu prodaje oblačil.

Dogon živine v St. Petru na Krasu. Današnja sredo bo v St. Petru na Krasu na prostori pri restavraciji Muha dogon mladice živine za vzrejo.

Dve nezgodi. V bolnico Kraljeve Helene so pripeljali 14letno Emo Grabarjevo, stanujočo v ulici del Vento št. 14. Ko je šla mimo Pokritega trga v Carducci'evi ulici, se je zaletel vanjo nepreviden bolesar in jo podrl na tla, pri čemer ji je nerodno poškodoval levo roko. Prav tako je moral v bolnico Marijo Valdemerin iz ulice Scrinio 62, ki ga je na ročnem kolodvoru podrl neki tovorni avto in mu zlomil desno roko v komolcu.

Ogenj. V soboto zjutraj je začelo goreti v skladišču lesa v ulici Chirlandia 32. Plameni so v kratkem času uničili lesa v vrednosti okrog 10.000 lir. Ogenj je očito zagrešil kak neprevidnež, ki je odvrnil ogorek cigarete ali tečo vžgalico med lahko vnetljivi material.

Umrli sta v Trstu 34letna Josipina Makovec, viova Toffoli in 28letna Marija Modrijan, poročena Bordon. — Na oklicih pa so mehanik Marjo Vižintin in trgovska sodelnica Eliana Gondolo, mehanik Peter Gojak in zasebnica Giovanna Benedetti ter delavec Silvio Brakjovič in zasebnica Rina Genoveffa Del Medico. — Rojenih je bilo v Trstu 6. decembra 11, smrtnih primerov 5, porok 5.

Delitve jaje. Včeraj so v Trstu začeli deliti jajca za prvo polovico decembra. Vsak konzument prejme po dve jajci v trgovini, v kateri se je prijavil.

Kaznjava fotografiranih amaterev. Tržaška skupina fotografor-amaterev priredi proti koncu meseca razstavo posnetkov, na katero so povabljeni vsi člani skupine. Čas za predložitev posnetkov je do 13. t. m.

Odhod novega dubrovniškega kvestorja. V nedeljo je comm. Vito D'Elia, doslej vicekvestor tržaški, zapustil naše mesto in odpotoval v Dubrovnik, kjer prevzema vodstvo tamošnje nanovo urejene kvesture.

Z Gorenjskega

Prvi otroški vrtec v kamniškem okrožju so te dni odprli v Ihanu. Starši dovajajo otroke zanežane v vrtec, ki ima tudi kuhinjo. Otroci ostanejo čez dan v vrtcu, zvečer pa pridejo starši spet ponje. Kranjski list pravi, da bo taka naprava gotovo pripomogla, da se ojači čut pripadnosti k rajhu.

O delovanju mladine v okviru Koroške ljudske zveze čitamo v listu, ki izhaja v Kranju, da se z udeležbo in znanjem v mladinskem gibanju posebno odlikujejo mladeniči, ki so bili izobraženi v Landskronu ob Osojskem jezeru. Tudi dekleta, pravi list, so že pričela službo in pri večernih prireditvah kažejo zanimanje za javno delo. List pravi, da je pretežni del gorenjske mladine še stnjen v okviru Koroške ljudske zveze in da je pripravil mladostnega srca izpolniti do konca naloge in dolžnosti.

Izdelovanje copat. Zenska krajevna voditeljica Hedvika Schollarjeva v Kropi je pozvala svoje sodelnice, naj takoj začnejo izdelovati copate za revne otroke. Podobne naloge bodo dane tudi v drugih gorenjskih krajih.

Iz Spodnje štajerske

Novi grobovi. V mariborski bolnišnici je umrl 75letni bivši pekovski mojster Ludvik Gänzer. Nadalje sta v Mariboru umrli 85letna Ivana Ledinecova in 74letni upokojeni višji sprevednik Josip Kocbek.

Drugi simfonijni koncert v mariborskem mestnem gledališču je bil prirejen včeraj, v torek. Na sporedu so bili Beethoven, Grieg in Liszt. Dirigiral je prof. Herman Frasch, kot solist pa je nastopil bivši njegov gojenec dr. Roman Klasine.

O Brežicah kot stari nemški obmejni postojanki piše v mariborskem dnevniku arheolog ljubljanske univerze dr. Balduin Saria.

Nesreča. V Kamnici zaposleni viničar Avgust Stergan je imel opravka na bližnji žagi. Po nesreči ga je zadel velik hloč, ki mu je zdrobil nogo. Poškodovanca so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

V Gradu je pred nekaj dnevi umrl 51letni višji deželnoosnovni svetnik dr. Maks Triebnigg. Bil je po rodu iz Maribora. V

Dogoni goveje živine

Prehranjevalni zavod Visokega Komisarata za Ljubljansko pokrajino priredi v prihodnjem tednu te-le dogone za glavno živino:

v torek, 16. decembra v Novem mestu, v torek, 16. decembra v Mokronogu, v sredo, 17. decembra v Žužemberku, v sredo, 17. decembra v Stični. »Prehranjevalni zavod za Ljubljansko pokrajino«.

svetovni vojni se je boril kot rezervni nadporočnik. Leta 1917. mu je krogla prestrčila glavo: šla je skozi oko in uho. Kljub vsemu je okrevl in dasi ga je vedno mučila slutnja bližnje smrti, se je po vojni vrnil k sodišču in je služboval v Lipnici in naposled v Gradcu.

Iz Novega mesta

n— Miklavževanje. Času primerno je bilo letošnje miklavževanje v skromnejšem obsegu. Nekaj stojnic s sladkarijami in leptom je opominjalo prebivalstvo, da se praznuje najprijetnejši otroški praznik. Občuten mraz, ki je vladal vse poslednje dneve, je oviral Miklavža, da bi se prikazal na novomeških ulicah. Vendar pa se ni iznevil in je prispel v soboto popoldne v spremstvu številnih angelov in peklensčkov v Prosvetni dom, v katerem se je zbrala vsa novomeška mladina. Društva niso priredila za članstvo miklavževanj, družine so miklavževale doma.

n— Gibanje prebivalstva. V novembru je bilo v Novem mestu rojenih 31 otrok, od tega 16 fantov, dva para dvojčkov in štiri mrtvorojenčki. Umrla pa je 9 oseb, od tega 6 žensk. Porok ni bilo nobenih. V smehu je bilo rojenih 7 otrok, od tega 3 fantje, umrle so 3 ženske, poročenih pa je bilo 8 parov. V Prečni so bili rojeni 3 otroci sami tujci, umrlo je 5 oseb, od tega 2 ženske, poročen pa so bili trije pari.

Iz Kostanjevice

Tržni dnevi so pri nas še vedno ob petkih. Radi velike draginje in skromnih plač, ki jih prejema nameščenci kot glavni konzumenti, pa so ti tržni dnevi nekoliko opešali. Vprašanje plač nameščencev je eno glavnih in bo treba tudi to vprašanje urediti, ker je s tem povezano vse naše gospodarsko gibanje v tem okolišču.

Med Kostanjevico in Sv. Križem je namesto brzjava uvedena telefonska zveza, ki že posluje.

Rdeči križ poroča

V počastitev spomina pok. g. Zupančič sta gospoda Plevčak Vinko in Anton darovala Pokrajinskemu odboru Rdečega križa znesek 50 lir. Namesto venca na grob pok. g. Andreja Šarabona je darovala trdnja Zupančič Ivan v Ljubljani Pokrajinskemu odboru Rdečega križa 200 lir. Plemeniti darovalcem iskrena hvala!

Naše gledališče

D R A M A

Sreda, 11. dec., ob 17.30: Nocoj bomo improvizirali. Red Sreda. Četrtek, 11. dec., ob 17.30: Bog z vami, mlada leta. Red Premierski.

V odskrim in vsebinskem pogledu svojevrsen večer ima naslov »Nocoj bomo improvizirali«. V njem je dana posebno režiserju pa tudi igralcem možnost največjega razmaha, kajti predstava je improvizirana v slogu komedije dell'arte. Igra po kaže, kako igrajo igralci brez naučenih vlog, če so domojeni med seboj samo za približni potek dejanja. Večer ima za osnovo neko novelo, ki obravnava ljubosumnost na preteklost. V glavnih vlogah: Levjar, Gabrijeličeva, Severjina in Jan. Režiser in inscenator: ing. arch. B. Stupica.

Camasijeva in Oxilljeva sodobna komedija »Bog z vami, mlada leta«, ki je bila najavljena pred štirinajstimi dnevi in odpovedana zaradi obolevosti Anke Levjarjeve, bo imela svojo prvo letošnjo ponovitev za red Premierski v četrtek ob 17.30. To ljubljeno in srčkano delce je imelo že v lanskim sezoni presenetljiv uspeh in je občinstvu zaradi svoje vedrosti, humorja, priskrnosti in čustvenosti močno ugajalo. Vsebinsko prikazuje življenje v študentskem stanovanju, kjer živi mlad študent in kjer se shajajo njegovi prijatelji in prijateljice. Ljubzenska zgodba med njim in hčerko njegove gospodinje ter konflikt zaradi skrivnostne neznanke, tvorijo glavno dejanje. V glavnih vlogah: Levjarjeva, Kralj in Mira Danilova. Nadalje sodelujejo: Raztresen, Gale, Tiran, Drenovec, Gregorin, Rakarjeva, Gabrijeličeva, Slavčeva, P. Juvanova. Režiser prof. št. Inscenator inž. Franz.

Drama pripravila v režiji prof. Šesta našo ljudsko igr »Rokovnjača«. Kakor znano, sta uporabila pisatelj Kernik in Jurčič zgodbo o rokovnjačih za povest o njih. Fran Govekar, naš znani književnik in gledališki kritik, je napravil pred leti dramatisacijo, ki je šla preko vseh naših velikih in malih podeželskih odrov tudi v inozemstvo, kjer živijo slovenski priseljenci. Letošnja uprizoritev »Rokovnjače« bo pomenila posebno za starejše gledališko občinstvo, ki se spominja te predstave z Verovskom, Danilom, P. Juvanom in drugimi zanimivih godeček.

O P E R A

Sreda, 10. dec., ob 17.: Sevilski brivec. — Red A. Četrtek, 11. dec., ob 17.: Sevilski brivec. Red Četrtek.

Abonenti reda A bodo imeli danes, reda Četrtek pa v četrtek predstavo Rossinijeve komične opere »Sevilski brivec« z Jankom v naslovni partiji. Vloga Figara spada med najbolj bravurne pevске partije. Naš baritonist Janko je žel v njej že ponovno veliki uspeh. Duhoviti libreto, ki ima vse značilnosti buffo opere, vsebuje nadvse učinkovite partije, med njimi Don Basilia in Don Bartola, koloraturno partijo Rossine in tenorsko partijo grofa Almavive. Peli bodo: Betetto, Zupan, Ivančičeva in Mančevski. Dirigent: A. Neffat, režiser: Clirli Debevec.

Opozarjamo, da bo v soboto, dne 13. t. m. prva letošnja ponovitev »Prodane novetice« Heybalova, Franciom. Banovcem in Betetom v glavnih partijah. Prestava bo za red Premierski. Opero je na novo zbral C. Debevec, dirigiral jo bo D. Zebre.

Cikorija, krvavice in Fiatovo olje

Pestre so slike iz naših dni, ki se vrste pred sodnikom poedincem

Ljubljana 5. decembra

Zaradi kavnega nadomestka znamke »Meka«, žitne kave »Slade« in pa šunkarice se je morala zagovarjati pred sodnikom poedincem nekaj trgovka, ki ji je obtožnica očitala, da je te predmete predrago prodajala. Vršila sta se dve razpravi in na zadnji je bilo ugotovljeno, da je v pogledu cikorijske »Meka« ne zadene krivda, pač pa zaradi previsoke cene šunkarice in žitne kave »Slade«. Sodba: 7 dni zapora, 200 lir denarne kazni in povračilo 150 lir povprečnine. Obsojena je na obtoženko vplivala porazno in je jokaje povedala, da je to pot prvič kaznovana.

Zagovarjati sta se morala tudi dva mesarja. Prvi je bil obtožen, da je v mnogih primerih prekoračil uradno dovoljene cene mesa in slanin in celo, da je poskusil polkupiti uradne osebe. Tudi ta razprava je bila preložena zaradi zaslivanja novih prič. Po obtožnici naj bi bil mesar čez trošarinško mejo tihotapil kravo, tri teleta in prašiča. Stvar pa je opazil mitničar, ki se je kmalu potem zglasil pri obtožencu in zahteval, naj žene živino na mitnico. Obtoženec pa mu je dal 19 lir s prošnjo, naj ga vsaj tisti večer pusti pri miru. Tako obtožnica. Obtoženec se je zagovarjal, da je mitničar denar sprejel in odšel, on pa ni živine tihotapil, temveč jo je nameraval naslednji dan gnati na klavnico. Mesar je bil obsojen na 10 dni zapora in 400 lir kazni in na poravnavo sodnih stroškov. Obtožba, da je hotel mesar mitničarja podkupiti, je bila ovržena, ker je bilo dokazano, da je 19 lir dal samo zato, da je smel pustiti svojo živino čez noč v hlevu.

Drug mesarski mojster pa je moral pred sodnika, ker je predrago prodajal krvavice. Obtožnica mu je očitala, da jih je računal po 14 lir. Obtoženec pa se je zagovarjal, da je za ceno poizvedel pri tržnem organu, ki mu je dejal, da krvavica cena ni maksimalna. Predložil je nekatere račune, iz katerih je bilo razvidno, da pri prodaji krvavic ni imel velikega zasluga. Sodnik je zaslusal tudi izvedenca, ki pa ni vedel povedati ničesar določnega, ker so cene krvavic različne po kakovosti. Zaradi tega je bila razprava odložena in bo treba počakati odgovora z Visokega komisariata, ali so bile cene krvavic sploh maksimalne.

Iz Hrvatske

Hrvatska kraljevska krona. Hrvatski uradni list je te dni objavil zakon o kroni kralja Zvonimira. Krona bo napravljena takole: zlati obroč bo okrašen po starem hrvatskem slogu z dragulji in briljanti. Z uporabo rdečih, modrih in svetlih draguljev bo predstavljena rdečo-belo-sinja hrvatska narodna zastava. Na čelni strani bo imel zlati obroč izpopolnjen z škriatnim baršunom, tri križce.

Sprejem rektorja in dekanov. Poglavljk je sprejel novega rektorja in dekanove hrvatske univerze ter jim je izročil znamenje njihovega dostojanstva. Pri tem je naglašal, da mora vzgoja na hrvatski univerzi ustvariti nov tip intelektualcev, ki bodo z večjim znanjem družili tudi večji čut odgovornosti nasproti narodu in državi.

Julijanski koledar odpravljen. Z veljavnostjo od 15. t. m. je v vsej Nezavisni Državi Hrvatski odpravljen julijanski koledar, katerega so se posluževali največ pravoslavci. Od 15. t. m. dalje velja samo še gregorijanski koledar.

Častni znak ustaških visokoošolcev. Poglavljk je odredil, da se odkličejo s posebnim častnim: križcem tisti ustaški visokoošolci, ki so že pred ustanovitvijo hrvatske države sodelovali v aktivni borbi za hrvatsko neodvisnost.

Za pasivne kraje hercegovske in dalmatinske Hrvatske. Ze svoj čas je zagrebška vlada podnela hercegovskim in dalmatinskim sadilcem tobaka 84 milijonov kun posojila, da si nakupijo pšenice. Zdaj pa je vlada poslala v Hercegovino in Dalmacijo več sto vagonov koruze, da bodo pasivni kraji z živežem dovolj založeni. Prav kar prejemajo pridelovalci tobaka denar za svoj pridelek, tako da si bodo lahko nakupili dovolj živil za zimo.

Prvi letalski posnetki Zagreba. Letalsko društvo »Hrvatska krila« v Zagrebu je te dni izdalo pet letalskih posnetkov Zagreba, ki so med občinstvom zbudili živo zanimanje. Fotografije so izdelane na finem papirju ter nosijo žig »Hrvatskih kril«, ki imajo edina pravica izdajati letalske posnetke hrvatskih krajev.

Praznik sv. Barbare pri kopriških rudarjih. Hrvatski rudarji od nekaj spo-

Pol litra strojnega olja

Nadaljevala se je tudi razprava proti nekemu trgovcu zaradi strojnega olja. Sodnik je zaslusal več prič, vendar primer še ni bil pojasnjen. Obtožnica mu je očitala, da je nedavno tega prodal pol litra posebnega olja znamke »Lockhead«, izlelek trdke Fiat, za 57 lir. S tem da je znatno prekoračil maksimalno ceno. Obtoženec se je zagovarjal, da olja ni imel za prodajo, temveč samo majhno količino za lastno uporabo in da je hotel kupcu storiti le uslugo. Sodnik je zaslusal sedem prič, med njimi obtoženčevega brata, obtoženčevega uslužbenca in izvedenca. Prišlo je na dan, da tvrdka Fiat svojih specialnih olj sploh ne dostavlja posameznim tividkam, temveč jih daje na razpolago samo svojim zastopnikom. Od januarja dalje pa sploh ne daje več olja za civilno uporabo. Zanimivo je bilo zasliševanje prič uslužbenca, ki je s teatralno kretnjo stopil pred sodnika, počel s petami, se spoštljivo priklonil in mirno čakal, kaj bo. Nato je na sodnikovo vprašanje obirno razložil vso stvar.

»Zadeva postaja zanimiva,« je pripomnil sodnik. »Ali ste res rekli, da olje lahko komu drugemu prodate?« »Gospod sodnik, kako bi le mogel tako izvalno nastopiti?« je nedolžno odvrnil.

Čudno se je zdelo sodniku, da nekatere podrobnosti tako točno ve, dočim se drugih ne spominja. A tudi za to je pričal takoj vedel odgovoriti: »Vsega se toliko nazaj uslužbenec ne more spominjati, če pa je vstavljen v službi, mora vsaj glavne stvari v glavi obdržati!«

»Kadar gre v škodo gospodarju, pa se marsikaj pozabi,« je pripomnil sodnik.

»Uslugo smo hoteli storiti, zdaj se nam pa tako godi.«

»Čudno se mi zdi, da bi hoteli na uslugo prodajati,« je podvomil sodnik.

»Mi smo vedno na uslugo, gospod sodnik. Je že tako, pri nas!«

»To je pa res čudno za naše dni,« se je čudil sodnik, »saj trgovci zdaj gledajo, da čim manj prodajo, ne pa čim več, čeprav to ni prav.«

Razprava je bila zelo dolgotrajna, a primera nikakor ni pojasnila. Na koncu je državni tožilec predlagal, naj se pri Fiatu v Turinu poizve, kako je s tem oljem. Nato je sodnik razpravo preložil na nedoločen čas.

Štljivo goje stare, patriarhalne tradicije, kakršne se v rudarski stroki podedujejo iz davnih dni. Zato so po vseh rudniških krajih države proslavili praznik sv. Barbare prav svečano. Posebno slovesno pa so god svoje zaščitnice proslavili rudarji v premočniku Mirna v Glogovcu pri Koprivnici, kjer so med običajno službo božjo blagoslovili tudi nov rudarski prapor. Svočanosti je prisostvoval tudi državni podtajnik inž. Ivo Bulić.

Ustanovitev bolgarsko-hrvatskega društva v Karlovcu. V Karlovcu je te dni gostovala bolgarska plesna skupina Ruske Koleve, ki je s svojim nastopom doživela velik umetniški uspeh. Prireditvi je prisostvoval tudi bolgarski poslanik dr. Jordan Mečkarov s soprogo in z nekaterimi člani poslanstva. Pri tej priliki je bilo v Karlovcu ustanovljeno tudi novo Bolgarsko-hrvatsko društvo.

Hrvatska išče rezervne oficirje. Glavni štab ustaške vojske objavlja, da sprejme večje število rezervnih oficirjev, predvsem višjih in nižjih četnih oficirjev, ki so specializirani za strojno, mitraljevo, metale min in pehotne topove. Prav tako sprejme tudi več administrativnih in intendantskih oficirjev. Pogoji za sprejem so, da so posilili popolnoma zdravi, da pripadajo ustaškemu pokretu in da so mlajši od 45 let.

Odstranitev srbskih besed na pošti. V največji številki uradnega glasila »Vjesnik pošta, brzojava in brzojavica« je izšel nov popis besed iz poštnega izrazoslovja v zameno srbskih besed, ki so bile na Hrvatskem doslej v navadi.

Za gradnjo nove mestne palače v Zagrebu. Društvo Zagrebčanov je v svojih društvenih prostorih priredilo anketo, na kateri se je razpravljalo o vprašanju, kje naj bi stala bodoča mestna palača, ki bi jo po načrtu morali začeti graditi spomadi. Največ pritrjevanja je bil deležen predlog, naj bi se palača za mestno zbornico in za urad mestnega župana zgradila na Griču odnosno na Strossmayerovem šetališču, za urade mestnega poglavarstva pa bi bilo treba zgraditi veliko poslopje ali več manjših v doljem mestu.

Tipizirana obutev. Po pravkar izdani odredbi trgovskega ministra se sme odslej prodajati na Hrvatskem samo tipizirana obutev. V bodoče bodo smeli izdelovati

samo opanke, delavske čevlje, otroške čevlje in visoke in nizke čevlje za moške in ženske iz telečjega in konjskega usnja. Odslek za cene je bil poverjen z nalogo, da v petih dneh določi prodajne cene tipizirani obutvi.

Odlikovanci iz svetovne vojne se bodo poklonili poglavljk. Hrvatski listi objavljajo poziv društva odlikovanih bojevnikov Hrvatov iz leta 1914.—1918., naj se člani na dan 21. t. m. zberejo v Zagrebu, kjer se bodo poklonili poglavljk. V pozivu je omenjeno, da se Srbi, židi in masoni ne morejo udeležiti poklona.

Vsi državni in samoupravni uradniki morajo imeti dovoljenje za ženitev. Zakonska odredba o ženitvi častnikov, državnih in samoupravnih uradnikov je razširjena na vse državne in samoupravne uslužbenke. Dovoljenja za ženitev bodo izdajala za uradnike pristojna ministristva, za poduradnike in služitelje pa velika županstva.

Strog nadzor nad prometom z živili. Državno ravnanstvo za prehrano strogo nadzira promet z živili. Nadzorni organi pregledujejo prtljago potnikov in vse količine živil, za katere potniki nimajo predpisane dovoljenja, zaplenijo.

Iz Srbije

Novi statut beogradske univerze zahteva od profesorjev poleg strokovnega znanja tudi socialne in etične vrline, ki naj ga usposobijo, da bo znal mladino voditi in jo pripraviti za življenje in poklic strokovno kakor tudi idejno. Več profesorjev je že bilo upokojenih in so imenovane nove mlade. Rektor je rešen skrb za upravo in red na univerzi. To službo opravlja zdaj poseben upravni ravatelj univerze, ki je po-

drejen neposredno prosvetnemu ministru. Tudi med dijaštvom samim so bili izvršeni različni ukrepi. Studentje, ki so člani kakega združenja, naperjenega proti sedanjemu ustroju v državi, se izključijo z univerze. V disciplinarnih zadevah so postavljeni rednemu sodišču. S posebnim sprejemnim izpitom bo poslej poskrbljeno za boljše izbiro med dijaštvom.

Iz Lajkova (na progi Beograd—Valjevo) pozdravljajo vse svoje sorodnike, prijatelje in znance ter sploh vse čitatele »Jutra« novodošli Slovenci: Vrhunec Julij, strojevodja, Kumer Adolf, ključavničar v žel. kurilnici, Caharija Anton, strojevodja, in Bavec Franc, prometnik.

V Valjevu je bil postavljen pred 14 dnevi za novega župana mestne občine izvozni trgovec g. Božo Luković, za podžupana pa knjigovodja pivovarne g. Vukoman Trifunović. Nova dva predstavnika sta prav tako prijatelja tukajšnjih Slovencev kakor sta bila dosedanja g. župan Marko Babić in podžupan g. Mihaelo Matić. Zaradi tega ju pozdravljamo tudi mi. g. župan Luković je še iz prejšnjih časov dober poznavalec Slovencev, s katerimi je vodil živahne trgovske stike. Vsi Valjevčani s Slovenci vred polagajo v novo občinsko vodstvo največje nade.

V Valjevo so se 26. nov. preselili iz Osečine (erez podgorjski) naslednji Slovenci: Potrata Rudolf z družino, Rabić Alojz z družino, Cink Franc, Gabrijev Franc, Mencićer Mila in Levstik Lojze, skupno 10 po številu. V nekaj dneh sledi še tovariš Murovec Ivan z družino.

V Ljubljano so odpotovali iz Valjeva in Beograda naslednji Slovenci: Kovačić Mihael z družino, Jarc Mirko z ženo, Jeram Mila z družino, Markić Alojzij in Kopčaver Janez. V najkrajšem času se vrne še nekaj Slovencev v domovino.

PACCHI POSTALI URGENTI

NUJNI POŠTNI PAKETI

giungono a destinazione contemporaneamente alle corrispondenze per espresso imparate nello stesso giorno ed alla stessa ora. Sono accettati da e per tutte le località del Regno e delle Colonie Italiane. Hanno corso coi treni diretti e diretti. Sono recapitati a domicilio per espresso subito dopo l'arrivo a destinazione. Possejo na naslov ob istem času kakor ekspresna pisma, oddana na pošti istega dne in ob isti uri. — Sprejemajo jih v vseh krajih in za vse kraje Kraljevine Italije in kolonij. — Potujejo z direktnimi in pospešenimi brzovlaki. Na dom se dostavljajo najhitreje, takoj, ko dosepejo v namenjeno postajo.

Mali oglasi

Službo dobi
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Kuharico
perfektno, z znanjem nemščine, ite gnačina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Izborna kuharica«. 19953-1

Krojaškega pomočnika
za velika dela sprejemno tako. Le provornost moč. — Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20191-1

Učenca
za trgovino z mešanim blagom sprejemno. Bili mora zdrav, dobrih staršev ter imeti vesilje do trgovine. Naslov: Marija Pirković, Velike Lašče. 20171-1

INSERIRAJ V »JUTRO«

Med nebeške krilatce je odšla naša srčno ljubljena

MOJCA
K preranemu grobu jo spremimo v sredo, dne 10. t. m. ob 4. uri popoldne z Zal — kapele sv. Petra — k Sv. Križu.

RODINA
ALOJZ MIHEVC

Korespondent
perfekten v slovenskem in italijanskem jeziku, ite primerne nameritve. Pripravljen delati tudi po par ur dnevno. Cenj. ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Perfektene«. 20181-2

Prodaj

Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Prodaj
blagajno (amerikanko, električno) in Express-apat za kavo. — Kraner, Lepodvorska ul. 21. 20183-6

Peči
za kurjenje z faganjem, izlične velikosti, prodaj. izdelujem po naročilu, kakor tudi namizne (prenašalne) štetilnike) po različnih velikostih. Frano Pezdirec, ključavničarstvo, Hrastje, P. Moste pri Ljubljani. 20170-6

Kupim
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Steklenice
likerske (oglate likerske) in Cognac steklenice, kupim vsako množico takoj. »Alko«, Gospodstva c. 13 (Količe). 20114-7

Prazne steklenice
vinske, vseh vrst, vsako količino, plačamo najbolje. — Rupena, Tavčarjeva 6, telefon 38-47. 19842-7

Oblacila
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Črn plašč
s perzianer-ovratnikom, na prodaj ugodno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20189-13

Sostanovalko
v lepo sobo sprejemno. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20197-23

Dvostanovanjsko hišo
takojo prodam na lepem kraju v Rožni dolini. Posredovalci izključeni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20186-20

Izgubljeno
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Brošo z briljanti
sem izgubila v nedeljo dne 7. t. m. na poti od Gajce do Šubičevih ulice. Pošten najdi tel. ali odda proti dobri nagradi policiji ali pa na Cesti v Rožno dolino 8. 20182-28

Pes volčjak
se je izgubil. Kdor kaj ve, naj javi na tel. 32-24. 20175-27

Filatelijski
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Filatelisti, pozor!
Najugodnejše k upite m novorojene znamke vseh koninentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janca Dobner, Ljubljana, Stritarjeva 6. 1939

Obnovite naročnino!

Per la cura dell'impotenza sessuale

sessuale, per la debolezza sessuale e il rinforzo della funzione delle ghiandole sessuali provate le

Pillule »FORTISEX« originali, innoque. Trovansi in tutte le farmacie: 30 pillule L. 32.—, 100 pillule L. 32.—, 100 pillule L. 83.—. Po pošti pošlila glavna zaloga:

Lekarna
MR. BAHOVEC
Ljubljana, Kongresni trg.
Reg., 28-856-37

Opremljeno sobo
poselbi vhod iz hodnika. oddam lepo opremljeno sobo s civilnim gospodu. Naslov pošte trgovina. Preč na ulica 8. 20200-23

Separirano sobo
oddam dvema gospodom, event. s hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20188-23

Sobe išče
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Zakonca
stalno v Ljubljani, iščeta opremljeno sobo, po možnosti s kopalinco za takoj ali začetek januarja. Ponudbe: Poštni predal 13. 20031-23a

Udobno sobo
lepo opremljeno, s strogo separiranim vhodom, v središču mesta, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Gospode«. 19890-23a

Manjšo sobo
po možnosti v centru, ite drž. uradnik za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Miren 77«. 20193-23a

Opremljeno sobo
z dvema posteljami in uporabo kuhinje, iščem. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Miren, točene«. 20184-23a

Lepo nagrado
dam tistemu, ki mi preskrbi lepo garnituro v novi, ite hiši ali pa udobno opremljeno sobo s strogo ločenim vhodom. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zelo nujno«. 20178-23a

Garsonjero
iščem v novejši hiši. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepe garsonjere«. 20177-23a

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, pri boljši družini, v središču mesta ali njegovi neposredni bližini, iščem za takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zanesljiv plačnik«. 20176-23a

Boljša uradnica
išče lepo opremljeno sobo z vso opremo, po možnosti v centru. Podrobne ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stalna«. 20193-23a

Posest
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Dvostanovanjsko hišo
takojo prodam na lepem kraju v Rožni dolini. Posredovalci izključeni. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 20186-20

Izgubljeno
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Brošo z briljanti
sem izgubila v nedeljo dne 7. t. m. na poti od Gajce do Šubičevih ulice. Pošten najdi tel. ali odda proti dobri nagradi policiji ali pa na Cesti v Rožno dolino 8. 20182-28

Pes volčjak
se je izgubil. Kdor kaj ve, naj javi na tel. 32-24. 20175-27

Filatelijski
Beseda 1.—60, taksa —60, za dajanje naslova ali za sifro 1 3.—

Filatelisti, pozor!
Najugodnejše k upite m novorojene znamke vseh koninentov do poslednjih okupacijskih znamk v knjigarni Janca Dobner, Ljubljana, Stritarjeva 6. 1939

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

Obnovite naročnino!

R Sabatin!

DOTA IN SRCE

Roman

»Sveveda vztrajam, čeprav se pokajšljam na kardinala. Mazarin me je krivično odpustil iz svoje službe, niti plače mi ni odšel. Prepovedal mi je iskati družbo njegovega nečaka; in bogme, če bi zvedel, da sem zdaj z gospodom Mancinijem, bi gotovo uresničil svojo rožnjo, da me dá obesiti.«

»Sveta nebesa!« je vzkliknil St. Auban. »Če je stvar takšna, se vam meša. Francija je razcepljena v dve stranki: v kardinalove privržence in v njegove nasprotnike. Vi, ki se ne prištejate ne k tem re k onim, boste nazadnje ostali sami in edini uspeh bo ta, da vas bodo vsi sovražili. Vaše stališče je povsem brezsmiselno.«

»Pa nisem sam. Saj je tu še Andrej Mancini. Ta dragi dečko je moj edini prijatelj na svetu, ki je poln sovražnikov. Iz vsega srca mu želim dobro in zato, gospod, mu bom vedno stal ob strani, dokler bo moja roka zmogla vihteti meč, v vsem, kar more koristiti njegovemu uspehu in njegovi sreči. To je moja zadnja beseda.«

»Ne pozabite, gospod de Luynes,« je rekel z grozečim ostrim poudarkom, in vsa mehkoča mu je mahoma izginila iz glasu. »ne pozabite pregovora, ki pravi: Če zidu ne moreš preplezati, ga lahko požreš.«

»Vsekako, gospod; a mnogim izmed tistih, ki silijo na ono stran, grozi nevarnost, da jih pokopljejo ruševine.«

»Kdor hoče komu do živiga, najde mnogo sredstev.«

»In kdor se brani, takisto,« sem odvrnil ter pomenljivo spalil obraz.

Najine besede so dobivale zlovesten zvok, v obeh se nama je bliskalo sovraštvo; kdo ve, kaj bi se bilo zgodilo, da se niso vrata na stopnice prav tisti mah odprla in ni vstopil Andrej sam.

Fant je bil tudi mimo obleke elegantna prikažen; smehljaj mu je ozarjal lepi mladeniški obraz, čigar plemenite črte so postavljale vsa St. Aubanova zadržila, da izhaja Andrej iz beraške sicilske kolibe, na laž. Revščina in umazanija ne oblikujeta takšnih obrazov.

Ker ni poznal spletk, ki so jih smovali proti njemu, je z vpljudnim priklonom pozdravil St. Aubana, ki ga je dobro poznal, ter Vilmorina, ki je stal z Malpertuisom na pragu izbe in kazal ob Mancinijevem pojavljanju očitna znamenja nejevolje. Ko se je odpravil v Choisy, je imel vikont zgolj namen, biti St. Aubanu za pričo pri dvoboju, ki ga je hotel ta vsiliti Manciniju. Zdaj je videl, da bo moral nemara tudi on izdreti meč, ako pride do dvoboja. Malpertuis je grdo gledal in si vihval brke, medtem ko sta njegova tovariša vračala Andreju priklon. St. Auban z resnim, Vilmorin z neodločnim obrazom.

»Oh, Gaston,« je rekel fant in stopil proti